

SULYOK VINCE

Vérezni kezd a tenger

Versek

Kaiser Ottó illusztrációival

Mikes International

Hága, Hollandia

2010.

Kiadó

'Stichting MIKES INTERNATIONAL' alapítvány, Hága, Hollandia.

Számlaszám: Postbank rek.nr. 7528240

Cégbejegyzés: Stichtingenregister: S 41158447 Kamer van Koophandel en Fabrieken Den Haag

Terjesztés

A könyv a következő Internet-címről tölthető le: **http://www.federatio.org/mikes_bibl.html**

Aki az email-levelezési listánkon kíván szerepelni, kérjük küldjön egy emailt a következő címre:

mikes_int@federatio.org

A kiadó nem rendelkezik anyagi forrásokkal. Többek áldozatos munkájából és adományaiból tartja fenn magát. Adományokat szívesen fogadunk.

Cím

A szerkesztőség, illetve a kiadó elérhető a következő címeken:

Email: mikes_int@federatio.org

Levelezési cím: P.O. Box 10249, 2501 HE, Den Haag, Hollandia

Publisher

Foundation 'Stichting MIKES INTERNATIONAL', established in The Hague, Holland.

Account: Postbank rek.nr. 7528240

Registered: Stichtingenregister: S 41158447 Kamer van Koophandel en Fabrieken Den Haag

Distribution

The book can be downloaded from the following Internet-address: **http://www.federatio.org/mikes_bibl.html**

If you wish to subscribe to the email mailing list, please send an email to the following address:

mikes_int@federatio.org

The publisher has no financial sources. It is supported by many in the form of voluntary work and gifts. We kindly appreciate your gifts.

Address

The Editors and the Publisher can be contacted at the following addresses:

Email: mikes_int@federatio.org

Postal address: P.O. Box 10249, 2501 HE, Den Haag, Holland

ISSN 1570-0070

ISBN 978-90-8501-142-2

NUR 306

© Mikes International 2001-2010, Sulyok Vince 1958-2010, Szerző jogutóda, All Rights Reserved

A KIADÓ ELŐSZAVA

A 'Vérezni kezd a tenger' című, posztumusz versválogatással folytatjuk Sulyok Vince — Norvégiában élt magyar költő, műfordító, könyvtáros — életművének elektronikus kiadását. Jelen kötet eredetileg hagyományos könyv formában 2009-ben Budapesten jelent meg az Argumentum Könyvkiadónál.

A Bibliotheca Mikes International könyvkiadásunk keretében az alábbi kötetek jelentek meg eddig

Sulyok Vince életművéből:

- ❖ **Sulyok Vince:** Tegnapodban élsz
- ❖ **Jan Erik Vold:** Jégcsapidő (Válogatta, norvégból magyarra fordította és az utószót írta: Sulyok Vince)
- ❖ **Sulyok Vince:** Rámdöntött világ
- ❖ **Sulyok Vince:** Céltalan ég alatt
- ❖ **Borisz Leonyidovics Paszternák:** Karácsonyi csillag – kései versek (1945-1960) (Fordította: Gömöri György & Sulyok Vince)
- ❖ **Sulyok Vince:** Fényörvény életünk ~ Szubjektív válogatás 44 év verseiből ~
- ❖ **Sulyok Vince:** Egy ősz örök emléke ~ Saját versek és fordításomban külföldi költők versei, melyek az 1956-os magyar forradalommal kapcsolatosan íródtak ~
- ❖ **Illyés Gyula:** Dikt i utval (Norvégra fordította Knut Ødegård és Sulyok Vince)
- ❖ **Csoóri Sándor & Kányádi Sándor:** Også dette er Europas stemme — To ungarske lyrikere av idag (Norvégra fordította: Abrahamsen Odd & Sulyok Vince)
- ❖ **Csoóri Sándor:** Mennesker, grener (Norvégra fordította: Abrahamsen Odd & Sulyok Vince)
- ❖ **Sulyok Vince:** Ungarns historie og kultur
- ❖ **Idillország kéklő ege — Huszadik századi dán költők antológiája:** Válogatta, dánból magyarra fordította és utószóval ellátta: Sulyok Vince
- ❖ **Rolf Jacobsen:** A város metafizikája (Válogatta, norvégból magyarra fordította és az utószót írta: Sulyok Vince)
- ❖ **Moderne ungarsk lyrikk:** Válogatta, magyarból norvégra fordította és az előszót írta: Sulyok Vince)

Hága (Hollandia), 2010. december 5.

MIKES INTERNATIONAL

PUBLISHER'S PREFACE

Today we continue publishing electronically the œuvre of Vince Sulyok — the Hungarian born poet, literary translator and librarian who lived in Norway. Present volume entitled '*THE SEA COMMENCES TO BLEED*', which contains a selection of poems, was posthumously published in traditional book form by the Argumentum Könyvkiadó publishing house in Budapest in 2009.

Within the Bibliotheca Mikes International the following volumes by Vince Sulyok were published:

- ❖ **SULYOK, Vince:** YOU LIVE IN YOUR PAST (in Hungarian)
- ❖ **VOLD, Jan Erik:** ICICLE PERIOD (Translated from Norwegian into Hungarian by: SULYOK, Vince)
- ❖ **SULYOK, Vince:** A WORLD KNOCKED OVER ON ME (in Hungarian)
- ❖ **SULYOK, Vince:** UNDER AIMLESS SKY (in Hungarian)
- ❖ **PASTERNAK, Boris Leonidovich:** CHRISTMAS STAR – Late poems (1945-1960) (Translated into Hungarian by GÖMÖRI, György & SULYOK, Vince) (in Hungarian)
- ❖ **SULYOK, Vince:** LIGHT SWIRL LIFE — Subjective Selection from 44 Years' Poems (in Hungarian)
- ❖ **SULYOK, Vince:** AN AUTUMN'S ETERNAL MEMORY (in Hungarian)
- ❖ **ILLYÉS, Gyula:** SELECTED POEMS (Translated from Hungarian into Norwegian by ØDEGÅRD, Knut & SULYOK, Vince)
- ❖ **CSÓÓRI, Sándor & KÁNYÁDI, Sándor:** THIS IS ALSO EUROPE'S VOICE (Translated from Hungarian into Norwegian by ABRAHAMSEN, Odd & SULYOK, Vince)
- ❖ **CSÓÓRI, Sándor:** PEOPLE, BRANCHES (Translated from Hungarian into Norwegian by ABRAHAMSEN, Odd & SULYOK, Vince)
- ❖ **SULYOK, Vince:** HUNGARY'S HISTORY AND CULTURE (in Norwegian)
- ❖ **BLUE SKY OF IDYLL LAND — Anthology of 20th Century Danish Poets:** (Translated from Norwegian into Hungarian by: SULYOK, Vince) (in Hungarian)
- ❖ **JACOBSEN, Rolf:** THE CITY'S METAPHYSICS (Translated from Norwegian into Hungarian by: SULYOK, Vince)
- ❖ **MODERNE UNGARSK LYRIKK (MODERN HUNGARIAN POETRY):** (Translated from Hungarian into Norwegian by: SULYOK, Vince)

The Hague (Holland), December 5, 2010

MIKES INTERNATIONAL

SULYOK VINCE

1932-ben a Győr melletti Ménfőn született és egri főiskolai hallgatóként vett részt a 1956-os forradalomban, amiért utóbb el kellett hagynia Magyarországot. Norvégiában talált második otthonára, ahol egyetemi diplomát szerzett, majd az Oslo Egyetemi Könyvtárban évtizedeken át volt a közép- és kelet-európai részleg (s benne a bőséges Hungarica-gyűjtemény) szakértője és vezetője. 1958-ban Rómában jelent meg verseskönyve (*Rámdöntött világ*), 1961-ben Brüsszelben (*Céltalan ég alatt*). A skandináv, a német, az orosz és a magyar irodalom jeles műfordítója. Sulyok Vince sok éves munkájának eredményeképp 1995-ben megjelent az *Ungarns Historie og Kultur (Magyarország története és művelődése)* című, 700 oldalas, enciklopédikus mű, mely hiteles és bőséges ismeretet közvetít a magyar kultúráról a skandináv világ számára. 2009. augusztus 9-én hunyt el oslo-i otthonában.

Sulyok Vince nyugdíjazott főkönyvtáros, Oslo-i Egyetemi Könyvtár, költő, író, műfordító. 1932. július 7-én a Győr melletti Mérőfőn született, s egni főiskolaként vett részt a forradalomban, amiért 1957 februárjában el kellett hagynia az országot. Öt hónapos jugoszláviai internáltság után Norvégia-ban talált második hazájára. 1963-ban megszerezte a cand.philol.-címet az oslo-i egyetemen. Külföldre nagy hatással van az északi tág melletti a spanyol világ, ahol az utolsó két évében évente hónapokat töltött.

Fontosabb művei: Rámdöntött világ (versek, 1958), Célian és alatt (versek, 1961), Karácsonyi csillag (Borisz Paszternak kései versei, Gömöri Györggyel, 1965), Vikingek az űrvilágban (Hjelge Ingstad régészeti könyve, 1972), Det maa bli lys (Petőfi-versek, 1973), Dikt i utval (filvés-versek, 1974), Moderne ungarsk lyrik (1975), Besökeren (Konrád: A látogató c. regénye, 1975), Téli levél (szerk./ford. 1976), Hviking i mørket (Wedres-versek, 1977), Lukten fra retterstedene (Pálmosky-versek, 1978), A város metaforikája (Rolf Jacobsen versei, 1978), Med rent herte (József Attila-versek, 1980), A cipák (Jens Bjørneboe regénye, 1981), Opsaa dette er Europas stemme (Szabó: és kányai-versek, 1984), Ungarsk historie og kultur (1994), Fényörvény életem (versek, 1997), Menneker, grener (Csabai-versek, 1997), Előrefényben (Peter R. Holm versei, 1999), Tegnapodban élek (versek, 2002), Világszág kéklő ége. Huszadik századi dán költők antológiája (2002), Jégcsapdó (Jan Erik Vold versei, 2003), Szegény ország (versek, 2006).

A magyar irodalom skandináviai és a skandináv irodalom magyarországi megismerése érdekében kifejtett munkásságáért egy sor elismerésben és kitüntetésben részesült.

Művei internetes kiadása a következő címen tölthető le:
<http://www.federatio.org/mikesbibl.html>

Ára 2 500 forint

Sulyok Vince **Vérezni kezd a tenger**

Sulyok Vince

Vérezni kezd a tenger

Versek

Kaiser Ottó illusztrációival

Argumentum

Tartalomjegyzék

<i>A Kiadó előszava</i>	<i>III</i>
<i>Publisher's preface</i>	<i>IV</i>
EGYSZER ITT ÉLTEM ÉN IS	2
Egyszer itt éltem én is	3
Idegen életem senkiföldjéről	4
A csend folyója	7
Tűnődés falhoz szorulva	9
Ősztől illatozó... ..	10
Figyelsz a csendre.....	11
Isten kirabol, megfoszt.....	12
A csend: a süket léttelenség	13
Nem vagyok már	14
Egyszeri életünk	15
Májusesti litániák.....	17
Lemondás Ithakáról.....	18
A különös keleti szőnyeg.....	19
Prevision	20
Por, vagy por se	21
Tévedésből talán.....	22
Az idő futásáról	23
Minden évben... ..	24
A hangya, ahogy... ..	25
Nem akarok	26
Bokáig süppedve	27
Kapaszkodom az időbe	28
ÁRTATLANOK KÖZT	29
Árnyak nyúlnak utánam	30
Álmomban engem is megöltek	31
Bennem maradtak.....	32
Legyilkolt ötvenhatosok adósa.....	33
Politika anno 2002.....	34

Azoknak, akiket köszönet illet	35
Virtuálisan	36
Ártatlanok között	37
Aranyos vitézek	38
Önhibámon kívül	40
Az esteledő tenger... ..	42
Indulnia kellett... ..	44
„Out of Africa”	45
Lerombolt várfalak népe	46
Pünkösddőlés	48
 VÉRZŐ KÉZFEJED.....	50
A kézfejed	51
Futott volna el a halál elől	53
Ha eljöttél volna sétálni velem	54
Tükrözések	55
Szoknyáid színei	56
Hova lett?	57
Negyven év után	58
Hetvenhetedik évemig elérve	59
Egykori arany éveim.....	60
Szent-Iván éjén	61
Az öregedés éveit élé.....	63
Míg szemlélődünk, addig élünk	64
Ültél az olvasóteremben.....	65
Nem is értem.....	66
Fenséges észak	67
Fénykép a padról	68
Újból Egerben	69
 A BOLDOGSÁG EGYKOR.....	70
A Sziámi-öböl Buddhája.....	71
Jégtábla-halál	72
Aranjuezban és Aranjuez után	73
Anyanyelvem maradék szavai	75
A boldogság egykor.....	77
Addig, amíg	78

Ég nélküli napok	79
Mert utolsó órádra hazajöttél	80
Visszatekintés	81
Így veszi kezdetét napom.....	83
Decembervégi „csendélet”	85
Rohanunk végzetünkbe	86
Giczy János festményei fölé.....	87
Mediterrán hajnal.....	88
Búcsúzás északi kertemtől.....	90
Temető a tengernél.....	91
Elidegenedve önmagamtól.....	92

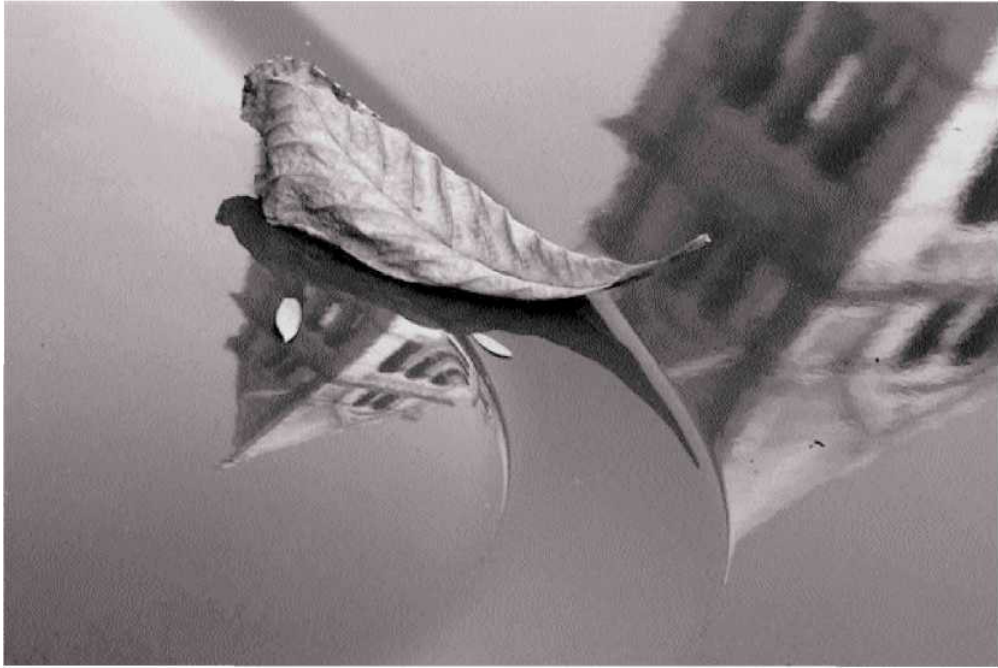
Vérezni kezd a tenger

Versek

Sulyok Vince

Kaiser Ottó illusztrációival

EGYSZER ITT ÉLTEM ÉN IS

Egyszer itt éltem én is

A legjobb az lenne talán
s talán a legkíváncsiabb is:
feloldódni a tengervíz ölelésében,
beletűnni, örökre beleveszni
a kéken homályló ködökbe,
a vizek mögötti párákba,
igen: a tenger szépségesen üzenő
kék hullámaiba,
ebbe a nyugtató örök zúgásba;
a partszegély arany homokján
csak árva lábnyomom maradna egy időre,
míg az újrázva partra szaladó
habtarajok ki nem törölnék, ki nem mosnák
utolsó, visszahozhatatlan jeleiként annak,
hogyan én is éltem, hogy itt éltem én is,
itt járkáltam arany sugárözönben,
itt ragyogtam ebben a parti tájban
s itt sajogtak szívemben bánatok
és furcsa, mert még ritkább, örömök –
itt éltem, innen
vesztem bele a morajló vizekbe,
a dörgő hullámzásba, idegen
partok alatt, ahol lábnyomnyi
jel se marad utánam a homokban.

Torrevieja, 2003-10-20.

Idegen életem senkiföldjéről

Emlékszem tétovázó lépteimre, amik
vittek, csak vittek, folyton tovább vittek,
egyre messzibb földekre vittek.
Tisztán emlékszem mindarra, ami történt,
tudok pontosan mindent, ami történt
s tudom, hogy mindez
már nem ér véget sohasem.
Akkortól minden azután már.
A pillanatokat, a képeket
magamban hordom, foszló
részleteit korábbi életemnek,
mik meghatároznak ma is,
mint tették ott és akkor is,
ahogy az árokparton álltam
már a legvégső rögén a hazámnak,
már háttal a hazámnak,
mert mennem kellett, mert mögöttem
már üldözőim fegyvere villant.
Mentem, mentettem huszonnégy évemet,
mentettem fiatal életem
s előlük messzire szaladtam,
miattuk idegenné lettem,
kit ma már saját hanglejtésem árul el,
saját szavam, saját mondatfűzése,
s mindhiába kívánnám,
hogy velük újból egy legyek,
csak állok, mint leleplezett, a fényben,
mondanám, tenném, amit ők,
de hangom hozzájuk nem ér el,
de szavaim talán senki se hallja
idegen éveim, idegen életem
senkiföldjéről, hol a sarki fény
ingó függőnye alatt megállok
s múltamba visszakiabálok.

Torrevieja, La Mata 2002-03-19.

Élt 51 évet

Középkorú norvég nő halálhírét
olvasom a helyi újságban. S noha nevét
nem ismertem, valami mégis arra késztet,
hogyan tovább olvassam a tudósítást –
s nem korai halála miatt,
hanem mert neve alatt az a mondat áll:
1957 július 5-én született Oslóban.
Azon órák egyikében tehát,
amikor Koppenhágából kiindult vonatom
begördült az oslói pályaudvar
napfényben úszó üvegcsarnokába.
Az újszülött vékonyka hangocskája
egyként jelezhetett ujjongást és sirást:
hisz fájdalom közt érkezünk a világba,
de fény vár ránk, törődés, szeretet.
A kocsiból kilépve a langyos
perronra, én ujjongásba fogtam volna
legszívesebben a sietők tömegében,
de tartózkodó szemérmem visszatartott,
s csak egy rejtett könnycseppre futotta
szemem legsarkában, hálából amiért
fiává fogadott nagy szívével
hajszoltságomban ez a kicsi ország.
Együtt sírtunk s egyidejűleg együtt ujjongtunk
(bár nem egymás mellett és nem is egy ok folytán)
két új jövevény: a norvég bébi, meg én.
Őt családja várta, örömmel, szeretettel,
engem, az idegent, senki se várt.
De a létnek, a nyárnak, a fényeknek
s a kövekből kiáradó langy melegnek
egyként, egyformán örültünk mind a ketten.
„Fájdalomtól megtörve” (írja most az újság)
gyászolja férj, gyerekek, szülők és unokák,
rokonok és barátok serege.
Említetlen csak én maradok a szövegben,
pedig Norvégiába egy napon kerültünk,
s más léptéssel, de norvégul is egyszerre tanultunk.

51 évvel itt nyugszol te már
a közeli temetőben, míg én, a veled egyidejűleg
ide érkezett idegen élek még továbbra is
a fényben, hogy gyászolhassalak
én, az idegenből idejött
s idegennek megmaradt barát.

Torrevieja, 2008-10-03./Oslo, 2009-03-09.

A csend folyója

A csend folyója ez. A rettenetes
csendé. Benne hangtalanul
úsznak, sodródnak tova évek,
arcok. Az egész elmúlt élet.

A Léthe víze ez. Szemlélem kavargását,
amíg csak látom, amíg látni tudom
mindezt, amíg elúszó képeit
érezkelni tudom, s felfogni ezt a sebesen
tovairamló időt, ezt a már térdemig
csapódó vízörvényt, amelyik bármikor
magával ragadhat engem is már.

Az ijesztő elmúltakat csak nézem,
a mésznél és a télutó szennyves havainál
fakultabb testeket, élettelenekké
vált arcukat, kiürült szemgödreiket –

jól tudva, hogy nincsen remény sehol,
hogyan nincs többé, mit várjunk:
darabjaira széthullt csontthalmokként
hányódom hamarosan magam is

az enyészet folyója jéghideg vizében,
ahonnan nincs, nem lehet már visszatérés
többé a fénybe, a csodálatos
élet gyönyörébe és vigaszába
a léttelenség és az időtelenség
felfoghatatlan mélységeiből,
a megszűnés szakadékából.

Oslo, 2008-01-28.

Vérezni kezd a tenger

Valószínűtlen táj: üvegtisza
kis vizekkel, fényesre kopott,
kerek szirtekkel, apró fás,
bokros szigetekkel.

Az kellene most, hogy örökké
itt álljunk, hogy álljunk itt
a fénylő parton mozdulatlanul
az októberi eget nézve,
a tükörsima, gyémántló
vizeket nézve.

Várva, hogy az alkonyatban,
az alkony vörös sugárözönében
vérezni kezdjen a tenger.

Torrevieja, 2005-10-15.

Tűnődés falhoz szorulva

Hirtelen meg kell állnom,
be kell húzódnom a járda melletti falhoz,
hirtelen be kell húynom a szemem
s „vakon” észlelnem az idegen délelőttöt,
a cipőiken tova kopogó-csoszogó
vagy éppen rohanó embereket.

Ki mit gondolhat közülük felőlem,
ahogy itt lehúnyt szemmel állok,
idesodorva ehhez a véletlen falhoz,
szigetet, pillanatnyi akadályt
képezve ebben a sugaras délelőttben,
míg körülömlő az emberáradat
szavaival, hangjaival, levegőjével,
zajaival a torlódó világ.

Nevemet itten nem ismeri senki
s valószínűleg még az se érdekel senkit,
hogy behúnyt szemmel mért ácsorgok itt
tövében ennek a forró házfalnak,
honnan jöttem ide és hova készülök.

Nem tudják, hogy magyar földön születtem,
nem tudják, hogy mégis norvég vagyok:
útlevelem és állampolgárságom
norvég, noha anyanyelvem magyar,
azaz hol magyar, hol meg norvég,
lakhelyem pedig hol spanyol, hol norvég,
szülőföldemre turistaként járok,
mert hazámnak nincs másképp szüksége rám.

Torrevieja, 2004-04-04.

Ősztől illatozó...

Ősztől illatozó délszaki délutánon
megállok egy véletlen tengerparton,
korlátnak dőlve hosszan álldogálok,
nézek ki a foszforeszkáló vízre,
mintha mégis ide készültem volna,
készültem volna mindig épp ide,
készültem volna ki tudja mióta,
ahova végre ideértem.

S állok itt most magamban, hátamat
fordítva szinte a világnak,
a hátam mögötti sétánynak,
a pálmák mögötti városi zajnak,
kirakodóvásári tologásnak,
kavargó emberáradatnak,
a hörgő-ugató autóknak –
s igazából az érdekelne csak, ami
odakint van: a kékesszürke víz
a mólón túl s a mólón túli messzeségben.

Nézek csak bele hosszan, mereven
a sárga párafelhők fátyolába,
elnézve a hajók felcsillanó testét,
a nyomdokvizek ezüst tarajlását –
anélkül, hogy velük vonulni vágnék,
anélkül, hogy innen elvágynék,
hogy innen továbbmenni vágnék
ködök mögötti távoli partokra.

Torrevieja, 2003-10-27.

Figyelsz a csendre

Figyelsz a csendre. Az erdő zúgása
egybevegyül a folyó morajló hangjával
s az őszi bokrok, vékonyodó ligetek
kesernyész illatával.

Figyelsz a csendre, jól tudva, hogy vége
tavaszodnak, vége nyaradnak
s hogy viszont többé egyetlenegy elmúlt
évedet, napodat se látod.

Kutakba kémlelsz bele, s örvénylő egek
kékfehér párafoszlánnyai közt
egykori arcod kutatod a víztükörben,
azt keresed, ami rég nincsen már.

Ami rég elmúlt már s meg nem ismétlődik,
az után nézelődsz folyton a vizek mélyén,
a fazúgásban és erdősusogásban
a világ végén itt, és végén életednek.

Tavaszod s nyarad mögötted már régen,
sebesen kurtul őszöd is.
Úgy tűnik, létedben egy út van csupán hátra:
a sötét út, a dal nélküli út.

Oslo, 2001-11-29.

Isten kirabol, megfoszt

Isten kirabol, megfoszt
mindentől, amit szerettem a létben.
Nem várja, hogy önként lemondjak róla.
Nem várja beleegyezésemet.
Nem várja beletörődésemet se.

Megértést sem vár tőlem el.
Nem ad haladékot se.
Útszéli rablóként valahol leterít.
Megfoszt múltam kicsiny kincseitől.
Megfoszt az emlékezés gyönyörétől.
Napjaim mézét elirigyl.
Virágzó alkonyatom elrohasztja.
Arcom színe lesz pergament sárgája.
Vérem feketére fagy ereimben.
Reményeim, vágyaim, álmaim
kegyetlenül tapossa sárba.
Testem nyüvekkel zabáltatja fel.
Hiába lenne minden ellenállás,
nevetséges a kétségbeesés.
Lázadásomból, tiltakozásomból
végül akkor is csupán
vödörnyi csont és hamu marad vissza.

Torrevieja, 2005-10-06.

A csend: a süket léttelenség

Isten csupán a csendet engedi
megtartanom, s hogy magammal vigyem
a Léthén túli tájra, odaát.
Csupán a csendet hagyja meg nekem.
A csend lesz az én Odaátom.
Mást mindent elvesz tőlem,
minden mást elveszíték.
Velem csupán a csend maradhat,
az abszolúttá kiteljesedett csend.
A csend. A norvég fennsíkok csendjénél
nagyobb és teljesebb csend.
A minden hang szépségét elveszített
süketítő csend.
A minden fájdalomnál fájóbb
s magamat önmagamba bezáró csend.
A csend, a belőlem minden mást kizáró.
A csend, amely engem is kizár mindenből.
Amelyik megfoszt a létezés minden
leírhatatlan szépségétől.
A csend, amelyik a Halál maga.
A csend, amelyik az Isten maga.
A csend: a süket léttelenség.

Torrevieja, 2005-10-05.

Nem vagyok már

Állok az égető nap perzselő
korongja alatt, egyedül.
Állok az izzó szélben,
tenyeremet szemem elé tartva.
Állok a csupasz, sziklás tájban
föltartott tenyeremmel, mintha
rád várnék, feléd intenék.
Mintha nem tudnám, noha jól tudom,
hogymegha többé, soha többé
nem látlak már feltűnni
a hőségtől remegő levegőben.
A porban, az útkanyarban
felém nem lépdelsz soha többé.
Az úton nem jössz soha már.

Valami rettenetes üresség önt el.
Rámtör és teljesen kitölt.
Tele vagyok vele.
Vele és a csüggedt lemondással,
földreteleperő lemondással.

Miért is jönnél annyi év után,
kihez is jönnél.
Akit keresnél, nincsen többé.
Nem emlékszem. Nem is vagyok már.

Torre Vieja, 2005-10-30.

Egyszeri életünk

Örök vizek moraja körülöttem,
örök szelek háborognak a parton.
Hangorkánjuk egymáséba vegyül,
s mintha csattogva és sziszegve és hörögve
az elmúlás szimfóniáját zúgnák
a köveknek és a fűlembe bele.
Lökdösődve és tántorogva járok
a kasza-leveleikkel fenyegető
parti pálmafák sora közt.
A sziklákról rámfroccsenti vizét
a tenger, amely lassanként előnti
a sétány kőkockáit is: bokáig
a vízben gázolok már a szelektől
fortyogva görgetett kövér habokban.
A mólónál örvénylő tajtékokból
a vihar barázdákat hasogat ki,
mik süvöltve buknak a partszegélyre.
Ha megállok: lábujjaim közül
s talpam alól sziszegve szívja vissza
a homokot tömegébe a tenger.
A zúgó, erős, meleg őszi szélben
testem körül dagadozik az ingem:
hangja akár kibontott zászló csattogása.

Délszaki táj, itt vagyok hát megint
partjaidon, s te viharral fogadsz.
De így is jó itt, sokadszorra is jó,
s vajon hányszor még? S amikor jövök,
szinte rögtön a búcsúszavakat kellene
mondanom, hisz időnk kiméretett
ezúttal is, s mire új napjaink
rendjéhez, békéjéhez hozzászoknánk,
már csomagolnunk kell és mennünk kell tovább
Északon hagyott életünkbe vissza.
A sorsunk ritmusa ez, s életünkké.
Folyton megosztva Dél s Észak között,
beágyazva a lét nagy futamába,

egyszeri életünk könnyörtelen
s behatárolt folyamatába.

Torrevieja, 2007-09-29.

Májusesti litániák

Szeretnék újból mélyen hinni,
akár a gyermekévek mélyén.
De hol az a hit már? Hol keressem?
Májusi alkonyok homályán
ülni soká egy templom padján
s rekedt hangon, de énekelni
újból az angyalok dalát,
az „Üdvözlégy Mária”-t.

Rekedten és reszelős hangon,
mert az évek során odalett
egykori tiszta hangom is,
mellyel oly buzgón énekeltem akkor:
„Jól tudjuk, május estelén
a földön is több lesz a fény
s zengőbb az angyalok dala:
Ó, üdvözlégy Mária.”

Messzire tűnt már az a május
s éneke, az a szárnyaló.
Bizakodni a fényben és hitben?
Csak sötétség van a szívemben.
Pedig hinni szeretnék újból,
s olyan erősen, mint akkor hittem.

Alkonyati templom homályában
elülni öreg templompadon
májusesti litániákon
s énekelni rekedten is,
bízva abban: csoda esik
s lelkemben is több lesz a fény,
több lesz a kedv, több a remény.

Oslo, 2008-01-29.

Lemondás Ithakáról

Az egykori, a *másmilyen* életből
akárcsak megvadult bika,
együttesen szorított, űzött ki
Hatalom és Politika.

Ott volt, az volt az én Ithakám
dombokkal, szőlőkkel, gyümölcsösökkel,
belső békével, boldogsággal és
nagy lelki csönddel.

Fölvillan olykor még egy-egy emlék
a gyermekkor tengermélyeiből.
Melegítő forrásuk a felszínre
olykor még ma is buzogva tör.

De az utat, ami hazavinne,
az évek során elfeledtem,
mikor Nausikaa tájjaiból
magam teleittam és teleettem.

Most naphosszatt tengeröbleinek
langyos vízfodraival játszom,
s már nem fáj az se, amikor
Ithaka átszól

a vízzúgáson át s gyerekkoromról
regél, üzenet és kér,
noha tudhatná, hogy innen Ithakába
az itt partot ért már vissza nem tér.

Mert Ithaka sincs többé, az a régi:
olajfáit-szóleit tönkretették
a kérők, s Penelope gazdag
konyháját is fölélték.

Torre vieja, 2008-05-28.

A különös keleti szőnyeg

Az ólomüveges ajtón belépve rögtön
ott hever belül a nappaliszobában
a vitrin előtt az aranyló
parkettán: ismeretlen míves
kezek-ujjak csodája. Színeit, színfoltjait
nem csupán évszakonként s napszakonként,
de óránként cseréli, változtatja,
különös varázslattal csalogatva el
szemünket izgalmas és furcsa
világokba, hogy azok ott a fények
összjátékából kis időre összeálljanak,
olykor csupán egyetlen alkalomra,
nem ismétlődőn *így* már soha többé.
A legizgalmasabb és a legszebb
mégis talán a hajnali órákban
szokott lenni a szőnyeg: a kétféle fény,
a lámpa meleg sárgasága és kívülről
a pirkadat szűrt, hűvös szürkésége közt;
összjátékuk időben rövid lefolyású,
de annál nagyobb hőfokú varázslásként
tölt el bennünket. Sokáig el is néznénk,
de nem lehet, mert indulófélben vagyunk
valahova, talán egy távoli országba,
ahova boldogan és régtől készülünk,
nyúlunk is bőrdöndünk után, de
néhány oldalpillantásnyi időre
magához vonzza, színeit lobbantva,
szemünket a fölfénylő szőnyeg,
s bár indulunk, ahogy az óra tőlünk megkívánja,
tudjuk, hogy útunk során folyton
rá gondolunk, erre a szoba parkettáján
hátrahagyott szép színcsodára;
rá s a remélt visszatérésre.

Oslo, 2002.

Prevision

Amikor villámütött faként
elzuhanok a köveken:
kiszakad, kitépődik két szememből
ez a táj is itt lent alattam,
bár testem még tovább világlik az izzó napban,
s világlanak körben a fák törzsei is,
az erdőlombok, szőlőlevelek,
a tó vize tovább tarajlik kéken
s ugrálva ordítóznak egyre még
a napfényben a madarak, – de a testem
fonnyadni kezd már s kiszáradni,
s elhagy bensőm melegsége is,
ujjaim pedig már élettelenül
hevernek köveken és homokon,
s minden tagomat elhagyja a fény is,
szürkévé válok, mint az utakon
a kocsik nyomán felkavarodott por –
ki földből jöttem: magam is
földdé és porrá változom át lassan,
lapátnyi földdé és urnányi porrá.

Torrevieja, 2008-05-27.

Por, vagy por se

A porban, az útszélien
(ki tudja, hogy hány napja már)
élettelenül, ziláltan, összekuszált
tollakkal madárka hever.
Testébe mindörökre beledermedt
már a szárnyalás részegítő és boldog
öröme, a fölfelé ívelés
gyönyöre kék egek alatt,
habzó, fehér felhők alatt.

Rövidke kis idő még és belém is
belémfagynak majd a szavak,
belémdermmed a szavak szárnyalása,
belémdermmed a boldog ének,
maga az élet,
az élet, a gyönyörűséggel teljes,
a vissza többé soha nem térő,
a megismételhetetlen.

S akár ez a kis madártetem itt:
por leszek majd magam is
s miként por lesztek ti is mindannyian,
vagy por se...

Torrevieja, 2008-06-09.

Tévedésből talán

Tévedésből talán, vagy félreértés folytán
laksz ebben az országban,
hol évtizedek óta ténylegesen is élsz,
hisz valójában nem ide születél.
Máshova kellett volna talán akkor elmenned,
mikor a választásra még alkalmad lett volna.
Akkor most nem neveznéd háznak ezt a házat
s nem ez a szoba lenne a dolgozószobád
és nem ezek a könyvek vennének most körül
és nem ezen a nyelven szólnál, írnál, olvasnál,
nem ez lenne az ágyad, hogy nyugovóra térj,
és asszonyod is más lenne, ha lenne feleséged
s a feleséged is más asszonya lenne most,
s nem éppen ez a kettő lenne a gyereked se,
ha egyáltalán lenne gyereked.
Mások, másmilyenek lettek volna s lennének
örömeid, gondjaid, terveid.
Talán valaki más életét éled itten,
de a te életed ki éli valahol?
A feltételes módot nem ismeri azonban
sem a történelem, sem a te életed.
Biztos csupán a múltad, az, ami megesett
ténylegesen veled, mert emlékezni is
csupán erre lehet. Más emlékeivel
nem töltheted ki se múltad, se jelened.
Hogy ki vagy, kivé lettél,
egy dolog szabja meg,
bárhova is vetődj el:
a gyökered.

Torrevieja, La Mata 2002-03-21.

Az idő futásáról

Az idő feneketlen mélységeiből,
valami rettenetes és felfoghatatlan
távolból, folyton távolodó nyaraimból
áthallatszanak ide a déli tenger
csendjébe, elszállt évtizedeim
süketítő szűrőjén át is az
önfeledten játszó kisgyerekek
hangjai s a kiscsikóké,
az alig világra jött és a karámban
boldogan szaladgáló piros kiscsikóké –
hozza hangjukat a régmúlt időkből,
a percekre bár, de újra visszatérő
s nyári gyümölcsök szagával teli,
érő gabonatáblák szagával teli,
szénaillatú meleg szelek háta-szárnya.

Múlandóságunk milyen szívszorító!
S visszafelé tekintgetve innen milyen
rövidke s röpké is az életünk...
Mire kimondanánk pár fontos mondatot,
vagy lényegesnek vélt gondolatot:
félbe marad a szó
s csonka a gondolat maga.

Torrevieja, 2008-06-08.

Minden évben...

Minden évben hónapokat töltünk
idelent, ebben a meleg fényözönben.
Kék rezdületlen, világoskék fénylap
alattunk maga a párákba fúló tenger,
a Mare Mediterráneo,
amelyre fehér lepkerajként telepszik rá
billegve a vitorlások hada,
s ezüst barázdákat húzva rajzolja
játékos, boldog fényüzenetét
a nyár lustán ringó vizeire.

Állunk szemben a ragyogással
a teraszon, a táj fölött,
rálátással a párás végtelenre,
rálátással a lenti valóságra,
amely szinte nem is a *való* már,
hanem annak valamifajta égi mása.

Nézzük szinte megbabonázva
az előttünk örvénylő fényeket,
az élet pazar fénykötegeit,
jól tudva, hogy mögöttünk ott az ősz már,
és ott az élet zöme maga is,
sőt közelítget felénk már a tél is,
s amire innen most ráláthatunk,
az egyúttal talán valami nem kívánt
búcsúzás is az élettől és a léttől.

Torrevieja, 2008-06-04.

A hangya, ahogy...

A hangya, ahogy lázasan
szalad, rohan valamivel. A hangya
már-már esztelen igyekezete,
ahogy hajszojja, hajtja
génjeibe beépült ösztöne.
Elvakultan futkározik,
követve a belső parancsot.
Csökönyös elszántsága – példa?
A szorgalomra? Az erényre?
Nézem, és nézésébe belefárad
egyszerre a szemem. A hangya
többé nem lelkesít, csak
bámulok rá rettenetesen elfáradva,
elbámulok mellette
bele a semmibe, kiüresedve,
kiürülten, a teljes
tétlenségbe paralizáltan
hangya-mivoltától, minden további
rohangálásra képtelenné váltan.
Hangyaságától elviselhetetlenné vált
egyszerre saját hangyaságom,
hangya-mivoltom:
tovább rohangálni nem akarok már,
tovább tülekedni nem akarok
a fáradtságtól kimúló hangyák között,
a hangya-emberek között.

Oslo, 2002-05-19.

Nem akarok

Nem akarok ma semmi mást,
nem akarok talán már többé semmi mást,
csak ülni a sugárözönben, itt,
ebben a roppant mediterrán ragyogásban,
fényében a spanyol tavasznak-nyárnak,
fényében múltó életemnek,
szinte csordultig telve a számlálhatatlan
látvánnyal, amit eddig kínált,
míg a fél világ számtalan útját bejártam
számtalan földjét, táját, városát,
megcsodálva a katedrálisok
tornyaiból tájakat, egeket.

Mostantól inkább csak itt üldögélnék,
naphosszat már csak arra várva: a világ
maga keressen fel és villantsa felém
megismétlődő, visszajáró képeit,
az ismétlődésükben is megújulókat,
a soha meg nem unhatókat.

Mostantól inkább könyökölnék itt már
asztalomnál, mostantól csak tűnődnék
életem titkán, létezésem titkán,
remélve: végül valamit megértek
sorsom szándékából velem
s a világéval, mely máris úgy ketyeg,
mint pokolgép bombája: méri az időt
a másodpercig: a felrobbanásig.

Torre Vieja, La Mata 2002-3-20.

Bokáig süppedve

Bokáig süppedve a nedves,
puha fövénybe, az átázott
parti homokba, szétnyílt
lábujjaim közeiben halott kagylókkal
és éles kavicsokkal
megyek csak hosszan, caflatok
és gázolok és cuppogok; a tenger
olykor a térdemig csap fel,
én pedig megyek megszállottan szinte
bele a párálló, nagy, meleg fénybe,
bele a szem fájását,
a lélek különös fájását
jótékonyan gyógyító smaragdszínű vízbe,
bele a nedves légbe, égbe,
bele a kék tengerparti végtelenségbe.

Torre Vieja, La Mata 2002-03-19.

Kapaszkodom az időbe

Kapaszkodom tíz ujjal, tíz körömmel
az Időbe,
ebbe a sebesen tovatűnni akaróba,
kapaszkodom a Jelenembe,
amíg van Jelenem beléje kapaszkodnom,
tíz ujjam van csak ehhez,
ujjaimhoz tollam és ceruzám
maréknyinál alig több szavam,
s papírdarabokra hiú reménykedéssel
ráfirkált mondatok,
amiket bármikor tovaíjthatnak,
magukkal sodorhatnak léghuzatok-szelek
s olvashatatlan kis darabokká tépdeshetnek –
öröklétük, lehet, ennyi lesz csupán
s ennyi lesz talán az én saját „öröklétem” is,
egy szóval, egy sorral se több talán:
meg-megzökkenő monológ
valamelyik kopott füzetem oldalán,
hisz pontosan tudom már most is,
hogy ami hátra lenne esetleg,
azt is szorgosan csomagolja már
november a maga saját
dértől ezüstlő papírzsákjaiba.

Hát nincsen többé mire várnom:
dícsérnem azt kell, ami még hátra van
dícsérnem a ködöt kell, az esőket,
dícsérnem a fagyot, a havakat
s megénekelnem a viharzó tenger
háborgó vízét, és a síkos zátony
sziklái közé beszorult hajók
segélykiáltzásait – megénekelnem
őszöm, novemberem, mindazt, amire
rekedt torkom erejéből futja még:
az örök pusztulást és örök elmúlást.

Oslo, 2009-05-23.

ÁRTATLANOK KÖZT

Árnyak nyúlnak utánam

árnyak nyúlnak utánam
markolnának húznának vissza
évtizedek mélyére
a mögöttesé vált századba

abban van szinte minden amit átéltem
előnyomakszanak az emlékek
s az idő fölrepedő résein
visszalátok a tovatűnt napokra
s szívem rángani kezd és félrever
a sebesültek elfeledhetetlen
sikolyaitól és akiknek
halálhörgését még egyre hallani vélem
ebben a folyton hullámoktól dörgő
déli tájban is
ahol gördülő vizek hátán
úszik tova tekintetem
a látóhatár elmosódó pereméig
a párákkal telt végtelenbe

mintha helyettetek élnék itt akikkel
egykor együtt ittuk a fényt a ragyogást
az élet arany serlegéből
társamul mára csak emléketek maradt
s a kínlódás és keserűség
mibe az arc belefehérlik –
s maradt bennem a harag azok ellen
akik titeket gonoszul megöltek
noha ti voltatok az igazak

Torrevieja, 2004-10-17.

Álmomban engem is megöltek

egyszer – álmomban – engem is megöltek
akárcsak titeket
ugató géppisztolyból eresztettek
belém hosszú sorozatot

éreztem hogy miként fúródott
minden egyes golyó bele testembe
noha furcsa módon
fájdalmat semmit nem éreztem

láttam aztán rögtön magamat is
ahogy a sebektől vérezve ott hevertem
a nedves sáros véres utcaköveken

láttam a rámhajoló arcokat
a felém nyúló kezeket melyek
virágokat szórtak testemre

láttam hogy égő mécsesekkel
lobogó gyertyákkal rakják körül
esőben ázó merev testem

láttam amint a ködtől szennyes
délutánban egymás után elmennek
magamra hagynak engem

láttam rettenetes magányom
léttelenségem jéghideg magányát

később egy fal tövében álltam
s márványlapba bevéssett neveket olvastam

de saját nevem nem találtam rajta
a tábláról hiányzott a nevem

szavak nem jöttek számra csak hörögtem –
s fuldokolva ébredtem

Torrevieja, 2004-10-17.

Bennem maradtak...

Bennem maradtak azok a napok
s halálig vonszolom emléküket
magamban,
a szent örület, a szent megszállottság
napjaiét, mikor szinte bolondul
magammal se, sorsommal se törődve,
csak mentem a sorokban, meneteltem
együtt *mindenkivel*, és kiabáltam.

Azóta valahogy minden napom
ezek felé a napok felé irányul.
Dolgaimban ezek vannak jelen
s ezek álmaimban, emlékeimben.
Előlük menekülni nem tudok,
mint egykor üldözőim elől, amikor
a legutolsó órában ugyan, de
szülőházamból végül kifutottam.

A halál elől szaladtam akkor el,
de emlékeim mind velem maradtak
s ott csengenek a himnuszok is bennem,
a szent szavak zokognak,
mint zokogtak akkor is, amidőn
együtt utólszor énekeltük őket.

Messze kerültem jajtól s fegyverzajtól,
s messze magától a hazától is.
De annak, ami történt, szavaimban
s szívemben emlékét megőrzöm.
A harcról mintha tárogató szólna,
az a történet úgy jajong.
S bár mindent túléltem, azóta
minden új napom
a halálom előtt van.

Oslo, 2002-10-23.

Legyilkolt ötvenhatosok adósa

Szélárnyékban élek azóta, hogy
Norvégiában partot értem
s a sziklás partfokon hátrafordulva
tegnapjaimba visszanéztem,
messzi hazámra visszanéztem.

De álmaimban folyton megjelennek
még ma is azok a halottak,
akik úgy hulltak véresen az utcakőre,
hogyan ártatlanok voltak,
bimbózó fiatalok voltak.

Befagyott tavak jégpáncéljain
keresztül mintha ők néznének énrám.
Számról emléküért szól még ma is
a gyászos ének,
a fekete szavakkal teli ének.

A földben porladnak, míg én a fényben
élek azóta is.
Így lettem, bármédig éljek is, mindörökre
mindannyiuk adósa,
a legyilkolt ötvenhatosok adósa.

Oslo, 2003-10-04.

Politika anno 2002

Akár finomszövéű pókhálóinak
selyemfonalaival emitt ez a bokor –
át van szöve életünk a politikával
akkor is, ha nem lennénk a tagjai
egyetlen pártnak se. Ha örülünk
valaminek, vagy ha éppen dühöngünk
valami miatt: politika az is
legtöbbszörre, avagy az is lehet,
egy gondolatot, egy szót toldva csak hozzá.
Tévéképernyők látszatvalósága,
politikuskok szóáradata,
ügyes újságírók riportjai
manipulálják folyton gondolatainkat;
s ha mindezt elvetnénk: politika
lenne az is, a legrosszabbik fajta,
hiszen a mások kényének-kedvének,
döntéseinek, ostobaságának,
jóakaratának, rosszindulatának
szolgáltatnánk ki egész életünket.
Politizálsz, akár tetszik ez, akár nem,
politizálsz, akard vagy ne akard –
és igazából édesmindegy minden:
így is, úgy is a torkod metszik,
s az adókkal a keresetted
a pénzre éhes hatalom
a zsebedből tolvajokként kimetszi.

Torrevieja, La Mata 2002-03-19.

Azoknak, akiket köszönet illet

Huszonöt évesen a nulla-pontról
kellett kezdenem új életemet,
s a nulla-pontról vette kezdetét az is,
a szükséges, a nélkülözhetetlen új nyelv,
melyen hetek múltán már óvodások
nyelvi szintjén és szerény szókincsével
tudtam dadogni felnőtt kínjaimról,
gondjaimról és gondolataimról.

Huszonöt évesen így lettem (folyton
siettetve magam) öt, majd tizenöt éves.
Tanultam elszántan, csökönyösen,
hogyan behozzam megkésettiségeimet
s pótoljam az éveket, miket eloroztak
tőlem azok, kik hazámból elűztek.

Első éveim szenvedéseit
az idegenben remélték talán,
de megtudták-e vajon valaha,
hogyan bosszújukkal – jót is tettek nekem:
fél évszázadot embermód élhettem
Huxley „szép, új világ”-ának valós
diszletei közt a sarki fény alatt.

Oslo, 2004-07-19.

Virtuálisan

Virtuálisan addig ér el hazám,
virtuálisan addig terjed határa,
míg kérdező szavaimra magyarul
érkezik válasz; vagy ahol elhagyott,
magára maradt temető kidöntött
sírköveiről és fejfáiról
magyar nevek kiáltanak utánam.

Régvult várak dűledékei közt
a szélsusogás magyar sóhaj
s a vihar vijjogása a legyilkolt
várvédők hörgése és jajszava.

Száz évek óta issza itt magába
a föld a vért, de szomját ez sem oltja.
Tengernyi vér! S idegen csizmák
tapossák mindig sárrá,
tapossák porrá és homokká.

Oslo, 2008-.01-29.

Ártatlanok között

Ártatlanok közt... *inter innocentes...*
lavabo inter innocentes manus meas...
ártatlanok közt mosom a kezem...
mossák a kezüket, noha ma már
fehér (tisztá?) kezeket látunk mindenütt
A keze tiszta már mindenkinek.
Akié nem az volt, megmosta az már,
vagy meghalt; vagy nyugdíjba ment. Ma már
fehér keze van itt mindenkinek;
A KEZE PATYOLATFEHÉR MINDENKINEK. Minek itt hát
további kézmosás („mossa, mossa...
Ágnes asszony, a patakban...”) A beszennyezett kezűek
(ha ugyan voltak ilyenek, mit lehet
itt tudni biztosat ennyi sok év után?)
nincsenek itt már: habfehér
itt a keze már mindenkinek. De akkor
miért mégis ez az örökös kézmosás?
Inter innocentes... ártatlanok közt...
mossák a kezüket örületig, mintha nem látnák,
hogyan tiszta már itt mindenki,
mindenki keze, de mégis mossák
ártatlanul az ártatlanok közt, mert habfehéren
se érzik, hogy valóban s igazán tiszták.
Ezért mindenki csak tovább „mossa, mossa...
Ágnes asszony a patakban”. Kezüket
mossák, vagy mossák a múltat? Egyformán tiszta
itt mindenki már, és egyformán ártatlan. Egyként ünnepli
a mélybe (jó mélybe) beásott
HŐSÖKET. De Ágnes asszony
tovább mossa, még egyre mossa
véres lepedőjét a patakban,
vértől veres leplét egyre mossa.

Torrevieja, 2007-11-07.

Aranyos vitézek

Milyen gyönyörű itt ez a dallam,
milyen gyönyörű ez a dal,
s a katonazenekar milyen szépen játssza,
kívánnám sokáig halljam:

Magasan repül a daru, szépen szól.

Magasba szárnyal fel a dallam,
pedig minha lenne GYÁSZinduló,
szövegét nem énekli senki,
noha tudja mindenki:

Tiéd leszek koporsóm bezártáig.

Vonul a díszszázad gyönyörűen,
vonul kímérten, feszesen, lassan,
körbejárja az emlékművet,
kőlapjain a vasalt csizmák
sarka keményen csattan.

A hős halottakra emlékezünk,
akik bátran, hittel
hazáért, érted, helyetted
hulltak itt el.

Frissen vasalt egyenruhák feszülnek,
jár körbe a díszszázad
a gyönyörű díszszázad,
szép ünnepi egyenruhában,
tükörként villanó csizmában
a délceg katonák,
feszítve lépnek a zenére.

*„Szép magyar leventék, aranyos vitézek!...
Szép magyar vitézek, aranyos leventék!”*

A múltat itt megint leverték!
Hátramaradtak a halottak,
a sárba és vérbe fagyottak,
fekszenek sorban a vitéz leventék.

Lengnek a zászlóerdők,
lobogva emlékezve
a kivégzettekre,
a felakasztottakra,
a legyilkoltakra,
a csonthalommá porladtakra.

Magasan repül a daru, szépen szól.

Csattognak, zuhognak a csizmatalpak,
villognak a fényes csizmaszárok,
kifogástalanul lép a kőlapokon,
feszesen lépdél a díszszázad –

Él magyar, áll Buda még!

Akkor hát miért ez a sósan maró
könnycsepp a szemünkben,
belül a szemünk legsarkában?
S miért ez a csüggedtség a szívünkben?

Oslo, 2007-10-23.

Önhibámon kívül

Hadd kezdjem azzal, hogy bevalljam:
szerfölötten kivételezett a helyzetem, az életem,
ám *bár önhibámon kívül* kerültem ebbe a helyzetbe
azzal, hogy, megintcsak *önhibámon kívül*, lettem
lakója és polgára annak az északi országnak,
amelyben 1957 nyaratól élek.
Helyzetemet tovább pontosíthatnám azzal,
ha a fentiekhez azt is hozzáfűzném,
hogy ezekre a dramatikus lépésekre
saját szülőföldem állig fegyverben álló
karhatalma kényszerített rá, amikor
csőre töltött fegyverekkel s vicsorgó vérebekekkel
üzött fél országon át – ki a hazámból.
Mentségükre mondva: ez a karhatalom se
tudta, hogy mit cselekszik, ahogy ez már
karhatalmi emberekkel oly gyakran megesik.
Kurtára fogva a dolgot: ílymódon
éppen tőlük kaptam a döntő segítséget ahhoz,
hogy most itt éljek, s úgy, mintha csak álmodnám,
azaz szerfölötten kivételezetten
ezekben az egyre zűrösebb időkben.
Jóléti államom polgáraként most
erre-arra utazgatva a világban
szinte szégyenkezve, de mindenképpen
megrendülten dobálom euros centimjeimet
a szaporodó koldulók kalapjába.
Hogy egykori fogmegdijeim elaggott
utódai közül ott áll-e egyik-másik
a kalapozók közt, nem tudhatom
s kívánni se tudnám nekik.
Az aluljárókban s a tévék képernyőin
mindenütt annyi a nyomorúság,
hogy a megrendülés és a száanalom
folyton szemem dörzsölésére késztet.

*Jaj régi szép magyar nép!
Mire jutott állapotod
Romlandó cserép.
Mint egy kedves eleven kép
Voltál olyan szép,
Magyar nép!...
Fonnyadsz mint a lép.
Szegény magyar nép
Mikor lesz már ép?*

Torrevieja, 2008-06-08.

Az esteledő tenger...

Az esteledő tenger halványzöld vizeire
sötéten, már-már szinte feketén
telepszik rá a Baleári szigetek
felől felénk terpeszkedő felhőzet
nehéz árnyéka s terül szinte sisteregve
a partok alatt kavargó habokra,
mintha csak rejteni akarná és takarni
a Fehér Partok őrtornyai elől
az opálosan ködlő afrikai partok felől
hangtalanul sodródva érkező
diónyi kicsi, könnyű
sajkákat, csónakokat és alig-hajókat,
dugig telve szívszakasztó reménykedéssel –

miben is, Istenem?, abban talán,
hogy tárt karokkal, tárt ajtókkal,
ételekkel roskadásig telerakott
asztalokkal vagy legalább egy-egy pohárnyi
gyöngyöző tiszta vízzel várja-fogadja őket Európa,
bármelyik partszakaszra veti is ki őket
a vihart ígérő, zöld villámait
sorban ijesztőn gyújtogató éjszaka?

Nézem fentről a feltarajló tengert
Costa Blanca-i spanyol otthonom
szélvédett, langyos biztonságából,
én, aki pár évtizede még magam is
földönfutó voltam, éhes és hontalan,
elrongyolódott nevesincs „refugé”,
egy széttiport, sorsára hagyott ország
úgymond „politikai menekültjeként”,
új hazát, új életet, új jövőt,
megértést, segítséget várva és remélve
idegen emberek jóindulatától.

Akkori reményeim mind teljesültek.
Mára már egy lettem azok közül,

akik fentről, egy villaváros
magasra épült terasszáról nézhetem
tisztá ruhában, jóllakottan a
háborgó vizeken emberekkel
szinte már a süllyedésig
teletömött, rozzant halászbárkákon küszködő
s a kétségbeesésig kiéhezett
afrikaiakat, akik fölött éles,
éhes, fémes csattogással ott köröznak máris
a parti őrség helikopterei.

Torrevieja, La Mata, 2007-10-01

Indulnia kellett...

Indulnia kellett, mennie kellett,
mert fegyveresek keresték már a nyomát,
s vonítva szaglástak léptei után
a határőr-kutyák,
de árkok vízein gázolt újra és újra át,
így elveszítették cipője szagát,
s a leszálló sűrű ködben elveszítették
a fegyveresek a menekülőt magát,
aki zihálva rohant
a térdéig érő bácskai sárban,
rohant, rohant, mígnem végleg
maga mögött tudhatta már a hazát...

Remélte, hogy egyszer visszaút is lesz majd,
hazahozó út, már veszélytelenebb,
ám közben cipője idegen
utak porától-sarától lett
még annál is sokkalta nehezebb,
mint menekülése óráiban,
s nem találta meg azt se,
amit pedig itthon annyira keresett:
barátok kézfogását s ölelését,
egykori kényszerből elhagyott világát.
Barátok, akik benne nem a régi havert látták már,
hanem a náluknál pénzesebbé vált idegent,
s akik mint hajdan a rendőr-kutyák,
úgy szaglástak körül írigyen vagy hidegen.

Néhány nap után már azt kérdezte
magától megkeseredett,
kiürült szívvel:
csomagoljon-e máris,
amíg zsebében itt lapul még
idegen útlevele.

Torrevieja, 2008-05-17.

„Out of Africa”

Pohárnyi tiszta vizet adj!
Égessék hideg cseppjei a torkom!
Egy kortynyi vizet legalább,
mielőtt én is lebukok a porba,
akárcsak társam itt:
akinek testét, merevvé szétnyílt ujjait
a sivatag máris kezdi befedni, noha karjai
görcsösen nyúlnának egyre még
az életmentő víz után,
akárcsak (életben szédelegve még!) én is teszem,
markolva jobb híján pusztá fantázia képzetét
a vízzel telt pohárnak,
míg egyre nő bennem a szomjúság
s rajtam is a por mind sűrűbbé válik,
fulladásig telítve torkomat
és tudómet, miközben perzsel a hőség
a sivatag végtelen közepén – pohárnyi
friss vizet adj most innom,
hogymon szomjúságomat
tovább menekülésemben a szomjúság
elől, az éhség elől, a nyomor elől,
a rettenetes halállal
fenyegető végzet elől.
Pohárnyi tiszta vizet adj most innom,
mielőtt meg kell fulladnom a portól,
mielőtt botladozva magam is
belehalok a sivatag porába.
„Ne menj tovább, barátom,
kiálts rám s fölkelek.”*

Oslo, 2008-10-31.

* Radnóti „Erőltetett menet” c. versének utolsó két sora.

Lerombolt várfalak népe

Egy másvalaki életét
élem itt talán,
mióta ki lettem szakítva
sajátoméból.

Élem azt az idegen életet,
melyet már akár
sajátoménak is nevezhetnék,
annyira eggyé kezdek válni vele.

Ám olykor megzavar
az emlékezés ebben:
emlékezés arcokra és szavakra
s egykori élethelyzetekre.

Volt valaha tényleg egy ország,
melyet minthacsak nyelvbottlásból
tenném: csökönyösen ma is még
hazámnak nevezek?

Határait térképeken nem is
nagyon találom,
és semmiképpen
nem teljesen.

Leghűbben szavak jelölik
azt és százados-ezredes vérfoltok
a közben romhalmazokká lerombolt
várköveken.

Az én hazám mai határait
ezért leginkább
az elhalkuló magyar szavak
s gazba süllyedt egykori várfalak mutatják.

Így leszünk lassan az egyre ritkábban
hallatszó anyanyelvi szavak

népe; védik őket, ha védik, a földre döntött,
kiürült várfalak.

Torrevieja, 2001-10-01

Pünkösödölés

Balassi Bálint emlékére

Áldott szép Pünkösdnek gyönyörű ideje –
minden évszakok közt
ezt kedvelted leginkább:
jó hamar lovadon
végbeli vitézhez
és katonához is illőn
ezen jártad be váraid
Kékkőtől Zólyomig,
Erdélytől Egerig
ezt a viszályoktól
már akkortól szerteszabdalt
gyönyörű Magyarországot,
s télviz idején meg
ha hadba nem mehettél,
vitt lovad Júliához,
vitt Losonczy Annához,
vagy vitt Céliához,
s egy-egy verseddel pedig Fulviához,
ahol a címzetek is
gyakran ugyanazok voltak
s a szerelmi lángolás is gyakorta,
hol kedvéért a lánynak,
hol a hozományért,
hol együtt mindezekért.
Ugyan mit gondolhatott
anyád, Sulyok Anna,
már amíg mindezt láthatta:
korán haltak akkoriban
mind a főrendiek,
mind a végvári katonák.
Esztergom falairól
sepert le a halálba
egy török láncos bomba
téged, Bálintot is, a nagy költőfiút,
ékes Kékkő-vára fiatal urát,

aki, míg véred ott a romokra kiömlött,
megbicsakló, hanyatló
hangon lehelted, míg a tüdőd csak bírta:
Ó én édes hazám,
te jó Magyarország,
immár Isten hozzád!
Immár Isten hozzád...

Oslo, 2009-06-01.

VÉRZŐ KÉZFEJED

A kézfejed

Édesapám emlékének

A kézfejed, por az már régen,
régen nem fáj annak már semmi sem,
s a régi fájásokra sem emlékezik már.
Miért van bennem mégis itt a mozdulat
évtizedek után is, hogy kézbe vegyem,
hogyan letöröljem róla a vért és bekötözsem?
Miért emlékszem vissza mindegyre még
csüggedten és nyugtalansággal arra,
amit megtenni ott és akkor
elmúlasztottam, amikor ügyetlenül
vagy túlbuzgón rácsaptad az autójátót
kézfejedre s véresre zúztad? Álltam ottan
bosszankodón (s mily ostobán!), noha sejthettem,
milyen fájdalmas lehetett. Te zavarodottan
és kissé szégyenkezve nézted körül,
s zsebkendődet előkotorva kezdted
törölgetni a vérző-fájó kézfejet,
hogyan elrejtse? meg nem történtté tedd az egészet?
Mennyed meglátta mégis és kimosta
és bekötözte gyengéden és gondosan. De én miért
álltam ott tétlenül és ingerülten
(*ingerülten* ugyan miért is?), ahelyett,
hogyan kezembe vettem volna akkor a kezéd
élve az alkalommal, hogy leküzdhetem
falusi-rideg szemérmességemet
(ugyan mi másnak nevezhetném?)?
Kézbe venni a kezéd végre egyszer
(igazán így először s talán utoljára),
elégtételül a sok-sok elmúlasztott
kézfogásnak, s a köszönet és a hála
jeleként is. És nem kérdeztem tőled azt se meg,
hogyan nagyon fáj-e? Együttérző szavaim
enyhületet hozhattak volna tán. Azóta
elporladt már kézfejed, és el a tested is,
fájdalmaid emléke is veled enyészett.

Belőled elenyészett – s belém költözött,
növekszik bennem, mint a rák.
Álmomban olykor az emlékekkel viaskodva
s jóvátevőn vérző kézfejedet kötözöm.

Oslo, 2001-03-07.

Futott volna el a halál elől

Apám kórtermi ágyszomszédai
mesélték: lázalmában, önkívületében
ágyából többször is kikelt
s indult volna kifelé a teremből,
s futott volna (magát alig vonszolva bár)
betegsége és lázai elől,
a halál elől, az elmúlás elől
az ajtón-ablakon túli boldog világba,
ki a tüdeje forróságát hűtő,
mellkasát átjáró öblös szelekbe;
szénaillattal hívta rétje vissza
s szántóföldje a rég megszűnt dűlőkben,
ment volna hozzájuk, hogy meggyógyuljon
Anteusként érintve földjeit
s erőre kapni csordakút vizétől.
Futott volna gyilkos lázaitól,
a betegségekkel telt kórteremből
ki a széljárta, napsütött mezőkre,
ahol valaha boldog, fiatal és erős volt,
s barnapiros arca maga a nyár volt,
jókedve aranylott mint nyári égbolt.

De ápolói visszafogták – a halálnak.

Hova futok majd én, mikor elérnek
engemet is a végső, a gyilkos lázak?
Se szántóm nincs, se rétem nincs, se szőlőm.
S talán hazám sincs, vagy ha van, alig van.
Idegen fenyesek és jégkék vizek
milyen vigaszt és milyen menedéket
nyújtanak majd, mikor hozzám lépve karomon fog
fekete ruhás angyla a halálnak?

Oslo, 2008-01-28.

Ha eljöttél volna sétálni velem

Nem is lett volna szükséges, hogy szóljunk
egymáshoz. Elég lett volna mennünk
egymás mellett a kissé elvadult
és gondozatlan erdei ösvényen,
amint ezt gyakran tesszük máskor is.

Szavakat szólnunk nem is kellett volna,
csak követnünk a keményre taposott
utat a fenyves tisztásain át,
hol a megritkult ágak résein keresztül
nagy sávokban dőlt volna ránk a fény,
s az alkony aranyát
telt marokkal szórta volna lábaink elé
a késő délután.

Szavakat szólnunk nem is kellett volna,
csak követnünk az út kanyarjait,
s magunkba szívunk bokrok, fák, virágok
keserű-édes, erős illatát
a nyárközép melegével köröttünk
a pár napig még tovább fecsegő
madarakkal a boldog alkonyatban.

De belső csendünket nem zavarta volna
se ez, se a lomb közt motozó
és kotorászó szellő.
Mentünk volna csak a zajt elnyelő mohában
magunk is tele csenddel, hallgatással,
békességével és szépségeivel
az erdős hegyi tájnak.

Oslo, 2008-06-30.

Tükrözések

Szükségem van az arcodra,
arcod tükrére,
hogy mutassa folyton
mindennapjaimat, életemet.

Szükségem van a víztükörre,
a tóéra, a tengerére,
amelyik vakító óriási fémlapként
veri vissza, tükrözi az eget,
az ég türkiz kékségét
áradva habzó gyöngyfelhők felett.

Arcod, akár a tó ezüstje,
dereng felém a pálmafák alól
s felszikkázik, mikor a szélről ingó
ágak között olykor egy-egy futó pillanatra
bőrödre hull zuhogva
az égető déli nap fénye.

A víztükör,
a tiszta ég ezüstje
megtisztulásunk
vigasza, reménye.

Estére kelve
szemünkbe tükrözi
a lassan tovaúszó felhők
fekete keretében
az éji teleholdat.

Nézzük megbabonázva
s nézik csontfehéren,
örökre megvakultan,
a holdként fénylő holtak.

Torre Vieja/Oslo, 2008-06-30.

Szoknyáid színei

Sárga szoknyád lobogása
tüzeket gyújtogatott bennem.

Zöld szoknyád nyomában járva
illatos rétekre értem.

Piros szoknyád vad vágyakat
korbácsolt fel ereimben.

Türkizkék szoknyád szelid ringása
vihar múltán elnyugvó
hullámok békéjéről beszélt:

kicsi öblök vizeinek
elcsituló nyugalmát hozta.

Torrevieja, 2005-10-30.

Hova lett?

hova lett sárga pongyolája
világlott tőle a szobája
s leginkább éppen akkor
mikor magáról azt is levetette

hova lett ugyan hova lett
melyik fiókba is tehette
s hova lettek maguk azok az évek is –
hova maga az élet

a sárga szín helyett már szinte csak
feketét látok
élek-e még élek-e még
a halál átok

csak pongyolája sárgasága
győzhetne ezen a halálon
de ugyan hova lett
való volt-e vagy csak álom

Torrevieja, 2004-10-06.

Negyven év után

Feleségemnek, Évának

Egymástól rettenetesen különböző
világból indultunk ki és hosszú
éveken át mentünk, bukdácsolunk, sodródtunk,
ahogy az élet engedte, ahogy
a sors megszabta és lehetővé tette.
Sokáig nem tudhatta egyikünk se,
hogyan a tekervényes és áttekinthetetlen
utakon-útvesztőkön valami előre
elrendelt Szándék irányít egymás felé
bennünket. S negyven hosszú éve már
együtt megyünk, egymásra hagyatkozva
s egymást segítve mindenben, ahogy lehet
s amíg lehet. Életünk java része
mögénk került már mindenképpen.
De az alkony tűzijátéka is
gyönyörű gyakran. Átkarolva egymást
ámulva nézhetjük kihúnyó fényeit,
szemben az elkerülhetetlen elmúlással.

Haslum, 2002-08-04.

Hetvenhetedik évemig elérve

Évek során át vártam türelemmel,
hogy lelkembe egyszer majd valami nagy csend,
béke és tisztulás költözik bele,
valami végleges és szilárd tisztánlátás
a dolgok és a lét
törvényszerűségeinek megértése,
és megértése annak, hogy én magam is
e folyamat része s láncszeme vagyok.

Hetvenhetedik évemig elérve
be kell látnom, hogy tovább hiába várnék
a bölcs megvilágosodás és letisztulás
annyira remélt boldog pillanatára:
helyét mára valamifajta beletörődés
foglalta el, késztetés arra, hogy legyek
elégedett mindazzal, ami enyém lett
a földi létből, azzal, ami itt
körülvesz e szobákban, s elégedett
a kinti táj szépségével is, ami
a tág teraszon kintről villog be felém
a villasor üvegfalairól,
a házakat körülfoljó kertekből,
a völgy madaras egéből
a hőtől izzó háztetők fölött.

Nélkülük, s azok nélkül, akik itt
velem élnek és törődnek velem,
életüket megosztják az enyémmel:
már nem tudnék s nem is akarnék élni.
Életem az övékével egybefonódott.
Életem már nem csupán enyém:
eltéphetetlenül –
az övékének is része lett.

Oslo, 2009-03-26.

Egykori arany éveim

Az olvasásban megfáradva, olykor
a valóság felszínére evickélek,
s a feketén nyüzsgő hangyabetűk
és a fehér könyvoldalak helyébe
hirtelen távoli, gyerekkori
nyarak égető napja vág a szemembe
s gabonatáblák aranyának felém,
mint egykor valaha valamelyik
dűlőnkben, ahol arattunk s én a kévéket
hordtam egybe „képékbe”,
vagy dobáltam favillával a szekerekre
a nehéz kévéket napestig, fáradságot
alig-alig érezve,
mert sürgetett az is: az elvégzendő
munka, de méginkább talán
az ég alján gyanúsán magasra feltorlódó
felhők sötét fenyegetése.
Versenyfutás volt ez az idővel, igazi,
s a nyertese mi lettünk,
mert villámaival kaszálva
az eső egyre inkább távolodott.
Szerettem az asztagrakást s szerettem
dobálni az arany búzaszemektől
súlyos kévéket a cséplőgép
dobjára, az „etető” kezeügyébe.
Aranyidő volt ez az életemben,
réteken és szőlőkben töltött,
aranyidő, mit a kor táblájáról,
mint tanító szivacsával a felírt
betűket, itt a sors egy életformát
törölt le irgalom nélkül örökre.

Oslo, 2009-03-27.

Szent-Iván éjén

Szent-Iván éje van és Norvégia-szerte
tüzek gyúlnak-lobognak a hegyoldalokban,
tavak és fjordok partján, ősrégi pogány
idők máig továbbélő emlékezeteként;
ácsorgunk körülöttük szárazra aszott
ágakat hajítva a máglyákra; szikra-csillagok,
sziporkák zúdulnak belőlük elő; atavisztikus
lélekkel nézünk a füstbe, a sárga-fehér
lángokba, szinte transzban már, az északi
fehér éjszaka misztikus-varázslatos,
ködeiben, sejtelmes árnyai között,
szinte valami földöntúli ragyogásban,
mely tompa mégis és már-már fekete –
így ünnepelve a nappal tetőződését
az éjszaka homályának határán,
a nappali fény teljessé válását,
amelyből ma már mégis egyet léptünk
a lassan, fokozatosan és mégis csökönyös
kitartással közelgő tél és sötétség felé,
ma még egy percnyi lépést csak, hogy megduplázzuk
hamarosan s háromszorozzuk, négyszerezünk
gyorsulva folyton, majd megint lassúlva,
amíg a téli napfordulóig nem érünk,
december sötétségének hidegébe,
nehéz, dermedt ködeibe. Ma fények
ragyognak ránk még az éj közepén is,
noha halványan, és bearanyozzák,
beragyogják arcunkat a lobogó lángok,
Szent-Iván-éje sárga tüzei,
melyekből szikrák pattognak ki kavarogva,
füstből szökve elő a tejfehér,
a szőke éj északi rejtelmeibe –
de aranyló fényeikből már elindultak
felénk az árnyak is és lépéseit
naponta sokszorozva maga a halál is,
s mi perc-életünkért kezdünk már dideregni,
mert tetőződött már az év és a nyári éj,

s tetőződött az élet is, az életünk,
s míg körbepillantunk itt egyre több
a kihúnyó, lelohadó, elfeketült,
hamuvá váló máglya körülöttünk,
s egyre inkább magunkra maradunk
az éjszaka, Szent-Iván éje csonthideg
és csontfehér árnyaival – az elmúlással.

Oslo, 2005-06-23.

Az öregedés évei elé

Olykor azt hiszed, hogy körülötted
még mindig nyár van, nyár van még életedben,
mert félsz belátni, hogy beért az ősz,
elért az ősz. Hogy ősz vagy magad is.
Őszbe fordult saját életed is.
S hogy talán nemsokára
földre pörög az utolsó levél
a legutolsó fáról is, amelyet
egykori kerted földjébe ültettél.

Utolsó őszöm milyen lesz majd,
s mikor jön el? Nyaram tüzétől pörkölt
leveleket kerget az utcaporban
hideglelősen, fázósan a szél.

Olykor azt hiszem: soha meg nem únnám
az életet, míg máskor ez vagy az
úgy fáj, hogy szinte elviselhetetlen.
Kérdezem is magamtól, hogy mi várhat
még rám, s mit várhatok a sorstól,
s mit tartogathatnak még az évek...
Nap nap után folyton tovább aláznak,
vagy ezüstjével rámterül a béke?

Torrevieja, 2008-06-05.

Míg szemlélődünk, addig élünk

Tengerre nyíló ablakunkban
állunk naphosszat késő estig,
pedig mire se várunk itt fent,
csak nézzük, ahogy a nagytestű,
nehézkés hajók távolodnak
vagy közelednek a Fehér Partok
kikötőinek füzérében.

Így kapcsolódunk a világhoz,
Afrikához, Amerikákhoz,
Japánhoz és az Indiákhoz.
Esteledőn s az éjszakában
innen nézzük a komphajókat
s a személyhajók fénycsodáit.

Szemlélődéssé így vált az élet:
míg szemlélődünk, addig élünk.
Míg nézzük ezt a tengerpartot,
része maradunk a világnak,
s amikor elvesztjük e látványt:
csak a sír sötét gödre vár ránk.

Torrevieja, 2008-06-05.

Ültél az olvasóteremben

Ültél az olvasóteremben
fejed könyv fölé hajtva csendben,
magadban számlálva talán
a perceket az indulásig,
amikor a mindketten felállunk
hirtelen s vesszük a kabátot,
hogy kimenjünk az éjszakába,
kimenjünk – önmagunkhoz,
kimenjünk közös vágyainkhoz,
sétáljunk egyet a pataknál
vagy az elnéptelenedett parkban.

Ülök könyvek között ma is még,
de rég már nélküled; s nem is te
hiányzol innen régtől már, csupán
hangulata azoknak a régi estéknek
a könyvtárban s a séták
– meghitten – a sötét utcákon
a vár alatt s a patakparton.

Könyveim zömét hiába forgatnák
az ujjaid itt: nem beszélnének hozzád,
mert szavaik idegenek neked
s idegen lennék csakúgy magam is
és te is az lennél nekem.
S nem csak lennél: régtől az vagy már,
de folyton idáig sárgállik
egyre még meleg fénye, meghittsége
annak az olvasóteremnek,
s most se tehozzád s nem veled,
csak emlékedhez, emlékeddel,
csak a szárnyrakelt idővel beszélek.

Torrevieja, La Mata 2002-03-21.

Nem is értem

Távolságok s tengerek ködein át
kutattalak, kerestelek,
ám teljességedben többé soha
sehol nem leltelek,

de kútmély hiányom legalján
fel-fel csillanva
még mindig ott ragyog
neved;

távolléted által és ellenére
így van
életem mégis
tele veled.

Ujjad többé
már rég nem érint,
de tenyered langyos melegét
még őrzi az emlékezet.

Már álmaimban se
hallom a hangod,
de néhány szavad
valahogy velem maradt.

Időnk együtt
olyan rövidke volt
(s gyakran az is
olyan ellentmondásos, zavaros),

hogyan nem is értem: a régholt
órák, az elsüllyedt
élet dirib-darabjai olykor
még miért kísértenek.

Oslo, 2008-01-28.

Fenséges észak

„Fenséges Észak...”, írtad leveledben
s hallani véltem, ahogyan mondtad is –
gúnyorosan? lemondón? cinikus
s cinkos mosollyal egy (számomra) idegennek.
S tán önvigasztalásként is a helyrehozhatatlan
döntés fölötti s magad előtt is titkolt
keserű érzésekkel, mintegy elhibázott
lépéseid summájaként, dühödten
vagy szomorúan és elfulladó hangon.

Magad is Észak kapujában álltál,
de elengedted kezem és hagytad:
egyedül meneküljek az idegen
éjben a mostohává vált hazából,
szál egyedül az ismeretlenségbe –
a „fenséges Északra”, amelyik
menedékkal várt, tejjel várt, mézzel várt
s kezembe kulcsolódó másik kézzel,
hogyan ne maradjak mégse én se
magamnak s magamra egészen.

Szavad ha szisszent, tudd meg, hogy szántalak,
míg éveivel tovaszállt az élet
fölöttünk. Szántam szétszakadt szerelmünk,
szántam küzdelmes hétköznapijaid,
mikre nem nyíltak távoli csodák,
csak megkopott vidéki iskolák.
S míg néztél szürke ablakukon át
a változó világba s évszakokba,
a szeretet szívedből elszivárgott,
az egykori, diákkori, a teljes.
Míg (megvetően?) írod: „Fenséges Észak!”,
régivel valótól fosztod meg magad.
Hogy valami elégtételt nyerj a sorstól
(ha soványat is) mára ennyid maradt:
e bántónak szánt két gúnyoros szavad.

Oslo, 1997-03-08.

Fénykép a padról

Váratlanul fénykép kerül elé
a padról, ahol ülni szoktunk,
ahol pár éven át annyiszor álmodoztunk
estébe hajló alkonyatokon,
nézve a napot hegyek mögé lebukóban,
nézve a holdat fölezüstlő tornyok ormán.

De ezt a képet arról a kopott padról
mintha valaki retusálta volna:
mert ott van ugyan az a lenti város,
ott a számtalan háztető és torony,
s a pad mögött ott áll az a fa is,
a tömött lombú, terebélyesen,
a pad mögött az emlékkő, a sír
s körül az öles várfalak –
de hova kerültünk róla mi ketten
s nem is a képről, de arról a padról,
s hova szállt el az Idő maga,
ifjú éveink ideje hová tűnt,
a bennünk égő vágy mivé vált,
mivé a remény és a várakozás?

Gyenge, rossz kép ez: fekete-fehér,
holott az emlék színekkel van teli,
mert színekkel lobogtak itt az órák!

Ámbár mégiscsak igazat mutathat,
hiszen már *miutánunk* készült,
aranyló diákéveink után,
a *mi időnk* után.

Torrevieja, 2004-10-16.

Újból Egerben

A reklám olasz fagyaltot ígért,
leültünk hát a rekkenő hőségben
egy billegő kis asztalkához
az egri fagyaltárus járdaszélig
érő kis teraszán,
a ponyva sátoztetétől,
a tetőre boruló lombkoronától
s a fagyalttól várva felüdülést.

S „ráadásként”-e: hirtelen-váratlan
te tűntél fel pár méternyire tőlünk
a járókelők szétnyíló fala közt.
Arcod jólismert mosolyodra rándult,
reflexeként egykori éveink
beléivódott mosolyainak,
s illemtudón felénk is léptél.

De ezt kísérod másképpen akarta:
erélyesen könyéken ragadott
s más irányt szabott lépteidnek.
Ma sem bírja még megemészteni
azt a kevéske hónapot, mikor
(félszázada múlt már) veled kettesben
jártuk ezeket az ódon kis utcákat,
a patak partot és az Érsek-kertet,
s a város fölött az ősi várfalak
magyar és török vértől annyiszor
iszamossá vált köveit.

Eger 2007-06-12 / Torrevieja 2008-05-27

A BOLDOGSÁG EGYKOR

A Sziámi-öböl Buddhája

Nézi Buddha az örök tengert,
száz évek szállnak, nézi Buddha
– mozdulatlan maga – a partra szaladó
hullámok örök sodrát-rohanását,
ahogy mérik a megmérhetetlent,
a kezdet és vég nélküli időt,
az ismétlődésben is változatlant,
a változásban is örökkön ugyanazt;
nézi Buddha s a mosolya
aranyba fagyva, mosolya
beledermed valami túlvilágba,
valami érzékelhetelen léttelenbe,
szoborlétébe zárva maga, az aranyba,
az arany oltárból áradó ragyogásba,
és arca fölfoghatatlan derű
és arca fölfoghatatlan közöny:
nem érti örömünk és szenvedésünk,
nem érinti örömünk-szenvedésünk,
kis féreg-létünk tülekvő nyüzsgése,
ahogy sarutlanul ellépdelünk
előtte a hús márványlapokon,
az arany Buddha előtt, akihez
nem ér, nem érhet ima szava se,
mert ima sincs miért,
mert az, amitől félnénk és futnánk:
végül is elkerülhetetlen,
végül is elkerülhetetlenül
elér egyszer mindannyiunkat,
s magunkra öltjük mi is (röpke pillanatra bár)
megmerevedett mosolyát –
mielőtt arcunk és testünk porrá omolna,
míg a pálmák közt tovább zúg a szél,
míg a parton tovább zuhog a tenger,
mint akkor is, mikor még nem volt ember,
mint akkor is, mikor már nem lesz ember.

Cha-Am, Thaiföld, 1997-04-07.

Jégtábla-halál

Jégmező pereméről leszakadva
– kis jégtábla – bukdácsolok a fagyos vízben,
sodródok mindig távolabbra
a hajdani partszélektől, a hajdani
együvé tartozástól folyton el, ahol fortyogó,
acsargó hullámok vetik rám magukat,
rámhágnak, sújtanak, húznak a mélybe,
belémmarnak, nyúlványaimat tépdesik,
taszítanak sötét ködökbe, csillagok
nélküli éj alagútjába, a fekete,
társ nélküli magányba; majd váratlanul
a fénybe emelnek s úszom a sima,
hullámtalanná vált vizeken a nap arany
ragyogásában, magam mögött hagyva mind
a vihar rémítő hörgését, iszonyatos
csapásait – s áttetszőn, pengevékonyan
besodródok végül egy langyos kis öbölbe,
mit körben zöld dombok ölelnek;
üvegesedő testemre madarak ülnek
s csipegetnek belőlem;
a béke öble ez, hányattatásaim
után, sistergő viharok
után a csend, a béke öble. S a halálé.

Oslo, 2003-11-27.

Aranjuezban és Aranjuez után

Évtizedekkel ezelőtt könyvet olvastam
Aranjuezről; vagy, hogy pontosabb legyek:
spanyol regényt, mely Aranjuezban
játszódott le. Cselekményére,
meséjére ma már alig-alig emlékszem,
szinte csak a könyv címe maga él már bennem:
„Aranjuezi szép napok”. De ez a pár szó
dacol az évek porával-hamujával
s valami távolit, szépet, kívánatos,
titokzatost hordoz magában, mások
emlékeinek emlékét, egy messzi nyárét,
melynek ege s fái alatt nem is én járkáltam,
egy városét, melyet eddig még sose láttam,
csupán neve **aranylik** egyre felém, akárha
betűit színaranyból faragták volna ki.

Toledoból jövet akarva-akaratlan
s váratlan-vártan mégis,
itt állok most a márciusi délután
fényeiben dombjaidon, Aranjuez,
tavaszi naptól izzó ablakaidat
s tetőidet bámulva messziről jött
turistaként-idegenként, és spanyol királyok
nyaralójának udvarait, kertjeit,
melyek közé tévedésből a rendőr
beküldte a mi gépkocsinkat is.

Ősszejártuk utána keresztbe és hosszába
a város utcáit, a kiutat keresve
hálójukból Albacete felé, fokként
elveszítve közben azt a hajdani varázst,
amit aranyló neve s az az egykori
regény ígért annyi sok évtizeden át.
„Aranjuezi szép napok” – így zsugorodtál
aranjuezi szép perceké kétezerkettő
márciusában, egy máskülönben tényleg aranyló,
bár kissé hajszás napján életünknek,

mikor, még későbben, a műút mentén
megbámultuk a szélalmok sorát,
s Aranjuezban némileg megcsalatkozva
lelkünkben még megértőbbekké váltunk
Don Quijote végsőkéig elszánt, hősi,
de reménytelen küzdelme iránt.

Torre Vieja, La Mata 2002-03-13.

Anyanyelvem maradék szavai

A szavak, anyanyelvem
maradék szavai – miért
örkődöm oly féltőn fölöttük
továbbra is, hisz fél százada már,
hogy a sors kitepte gyökerüket
a szülőföldből, s ami élve maradt
közülük, dugdostam mindegyiket
sietve az idegen földbe, idegen
északi kertem hideg talajába.
Egyikük-másikuk készségesen
gyökeret eresztett az új
helyben is, ágakat-leveleket
az északi tavaszban is, s hoztak
gyümölcsöket is, bár másmilyeneket,
mint aminőkről egykoron álmodtam.
Vitathatatlan mégis rokoni
eredetük, egymáshoztartozásuk,
bár vannak, kik létjogosultságukat
kétségbe vonnák esetleges idegenes
szófüzésük, szókinsük, ritmusuk
miatt. Én azonban tovább
gondozom és ápolom őket,
mintha a létük tőlem függene,
mert létük valóban tőlem függ egyedül.
Ügyelek is rájuk nappal-éjjel,
s arra is, hogy másokéival
ne nagyon keveredjenek,
mert ezek a szavak az én
anyanyelvem maradék szavai,
anyámtól örököltem őket, apámtól,
falumtól, hazámtól s hazám
költőitől és pásztoraitól.
Azóta velem korosodnak és kopnak.
És most már örökjogon enyémeek.

Hazámból csak ők maradtak velem.
Hazámból csak ők jöttek el velem.
S halálunkban is egyek maradunk.

Oslo, 2008-06-30.

A boldogság egykor

A boldogság egykor egy rét volt,
nagy rét, szelekjárta lapályon,
szertebóklázó tehenekkel,
fűzfákkal körül, jegenyékkel
s a láthatáron borzas dombsorokkal.

A boldogság egykor vékonyka ér volt
a rét aljában, főlezüstlő vízzel,
benne békákkal és ebihalakkal,
ritkahangú, kedves csörgedezéssel
s a hátán gyöngyszínű felhők hasaltak.

A boldogság egykor egy dűlőút volt,
szélében búzavirágokkal, pipacsokkal,
gémeskúttal, föl-le bukóval;
arcomba loccsanó hideg vize
égetőbb volt az izzó délutánnál.

A boldogság egykor egy szőlőskert volt
homokos, meleg domboldalban,
kunyhóval, szilvafákkal, barackfákkal,
kék és arany szőlőszemekkel
s mindmáig elfeledhetetlen zöld egekkel.

A boldogság egykor egy kisiú volt
réteken és dűlőkutaknál,
szőlősorok mézillatában.
Évtizedek mélyéről olykor idehallom
a nevetését – nevetésem...

Torrevieja, La Mata 2002-03-20.

Addig, amíg...

Addig, amíg orgonahangú nyárfák
aranyát őszidőn még rám kavarja
a szeszélyes szél és lábam alá söpri;

addig, amíg ezüstlőn villanó
halpénzeit, habpénzeit a tenger
izzó vize rám szórja-pazarolja;

addig, amíg a sárgában és vörösben
füstölgő égbolt esti felhőinek
aranyötét pernyéje rám pereg;

addig, amíg tavasztól megdicsőült
s virágai súlyától roskadó
fának támaszthatom a hátam;

addig, amíg a strand arany homokján
járáshatok a mediterrán fényben
gyermekhangok kristálycsengése közt;

addig, amíg ezüsttel villanó
szikéjével lámpák fehér fényében
az orvos nem az én húsom faragja;

addig, amíg temetőkert mélyében
a fagytól és esőtől súlyos hantok
nem koporsóm fedelére zuhognak;

addig kellene esztelen erősen
szeretni az egyetlen életet

s hazámat is, amíg még van hazám
s van hely ahol szavamat megértik.

Torrevieja, 2007-11-29.

Ég nélküli napok

Olykor véget nem érő fénytelen
napok érkeznek ide valahonnan,
jönnek hosszú sorban egymásba kapaszkodva,
Nincs felettük ég. Tolulnak szüntelen.

Havak sodródnak a tengeri szélben
csillag csipkésen ablakom előtt,
sziszegve súrolják az üvegtáblákat
s tisztára seprik a háztetőt.

Naptáram ugyan koratavaszt jelez,
de a kertben még csak jégvirág.
Keményre fagyott ágak verik egymást
s körös körül színtelen a világ.

A ködben és a sűrű havazásban,
a téli tájban egyedül vagyok
s a sovány bokrok közt se rágcsálnak éhes
őzek, nyulak és jávorszarvasok.

Egyetlenként csak a szélvihar süvölt,
üvöltözik és veri fel a csendet.
Máskülönben halott a világ.
Csupán ezek a jéggé dermedt szavak
képviselik az életet.

Oslo, 2009-02-28.

Mert utolsó órádra hazajöttél

1989.május 20-án halt meg Galgóczi Erzsébet

Eljutva ritkán a ménfői temetőbe:
a tovább nőő élet üzeneteként
szál rózsát teszek a csontjaidat fedő kőre.

Utolsó együttlétünkör, Budán,
a Napos úti könyvekkel zsúfolt lakásban
egy augusztusi délután

a szűkebb közös szülőföld jogán
arra kértelek búcsúzkodva:
dobd cigarettáid a sutba!

Másokra hagyd a közjóért a gondokat
s felejtsd a magánbajokat,
de legfőképpen: többé ne dohányozz!

De késő volt már minden jótanács,
késő volt féltő aggodalmunk:
készült szívedben az utolsó dobbanás –

s pont, mikor végre szabadon szólhattál volna!
Ráláttál már az Ígéret Földjére
a hegyről, ahol holtan rogytál a porba.

Mert utolsó órádra hazajöttél
a szülőföld kertjének tág ege alá,
honnan egykoron a magasba szöktél.

Szíved megállt s te május rögeire dőltél,
s kezedből földre hullt a ceruzád.

De legyőzni már nem tudott a halál!

Oslo, 2004-01-02.

Visszatekintés

Vasy Gézának, a 65. évfordulóra

Hisz tudtam, mindig tudtam,
bár elhinni nehéz volt,
szinte már lehetetlen,
hogy nem tart majd örökké,
hogy nem örök itt semmi,
és minden arra intett,
minden arra ma is még,
hogy nem örök a létünk,
nem örök az enyém se,
nem örök a tiéd se,
elrohannak az évek,
„memento mori” mondták
az öreg paptanárok,
„emlékezz a halálra”
(károgtá szinte hangjuk),
de fülemet bedugtam,
hallani se akartam,
mert akartam csak élni,
mert akartam csak ülni
az élet asztalánál,
mindenből falatozni,
kóstolókat harapni
roskadozó tálakból,
húsokból, gyümölcsökből,
részelni gyönyörökből,
betölteni a vágyat,
a szépet megcsodálni
leányban, gondolatban,
tájakban, tengerekben,
mindenben, mit elértem,
mihez hozzájutottam.
S most arra kell riadnom
a legszebb éveken túl,
mögöttem álmaimmal,
álmaim legtöbbjével,

magam könyvekbe írva,
betűkbe vésve évek,
hogy – éhes vagyok egyre,
hogy továbbra is szomjas,
bármí várna is rám itt még,
bármily csillogó órák:
az élet asztalától
évtizedek múltán is
majd éhesen kelek fel,
mert betelni a léttel,
a lét csodáival
halálíg se leszek képes!

Oslo, 2006-11-21.

Így veszi kezdetét napom

Már a kora reggeli órákban
felcsattan a lábtörlőn, vagy a bejárati ajtón
a behajított napilap mai száma,
mintha csak a nagyvilág
kopogtatna be vele híreivel,
a legfrissebbekkel, amik ma éjjel történtek,
míg én ágyamban aludtam mit se sejtve
az ajtómon kívül történt eseményekről:
a szomszéd utcai betöréses rablásról,
a szomszéd városban történt kettős gyilkosságról,
s a tüntetésről egy távolabbi városban,
véres összecsapásokról a kivezényelt
rendőrök, katonák részéről
a tüntetőkkel és az ellentüntetőkkel,
valamint az úgyszintén kiharcolt
tűzoltósággal és a szirénázva
kivonult mentősökkel együtt – az áruházakat, üzleteket
fosztogató és a kocsikat gyújtogató randallírozókkal szemben.
A lap továbbá részletesen beszámol
államcsínyekről, járványokról, éhezők
és szomjazók százezreiről, meg háborúk
és felkelések üldözöttjeiről
és Európa irányába tartó
menekültjeiről, akikről
kiéhezett arcukkal, lerongyolódva
láthatunk majd a tévé képernyőjén
helyszíni felvételeket – színesben,
hogymég nagyobb legyen a kontraszt.
Annyi a baj, annyi a szenvedés,
hogymindük nem is említhetjük a lapban.
Helyüket közlemény veszi el hol az aszályról,
hol az árvízről, földrengésekről, vulkánok kitöréséről,
s hír arról, hogytávolban városok és erdőségek égnek.
A reggeli újság adja az alaphangot,
mint hangvilla a karmester kezében,
értesüléseimhez a világ dolgairól,
a beteg emberiség állapotáról, ami viszont

újságomnak hála: szinte hiánytalan és komplett.
Kezddhetem is mindennapi tennivalóimat.

Oslo, 2009-04-06.

Decembervégi „csendélet”

Igen, csendélet, noha a szemközi
domboldalon már hosszú percek óta
villog a mentő pengeélességű fénye,
villog a fény, s a mentő közelít,
de hangot nem ad, mert gyér forgalmú út ez,
ahol elég a nővő alkonyatban
a hangtalan fény lobogása is.
S hogy mégis közelít, leginkább abból látom,
hogy mögötte elmaradoznak sorban
a kis házak és el a pöffeszkedő
nagy villák sárgán sziporkázó
ablakszemeikkel. A mentő közben
a főútra kiérve szirénázni kezd
menten, s a csendéletből is azonnal
eltűnik a csend. És ahogy közelebb ér,
folyton erősödik a vijjogása.
Baleset történt talán valahol ott fent,
szivrohamot-agyvérzést kapott valaki.
A sértőn erőszakos szirénahangok
nélkül milyen szelíd lett volna itt e mai este,
háttérben az ébensötét hegyekkel
s a fák közül villogó lámpasorral.
Száguld a mentő, a halált megelőzni,
s szirénahangjaival elijeszteni.

Oslo, 2008-12-28.

Rohanunk végzetünkbe

Mintha valami erős örvény
szívná magába, hörpölné szüntelenül
kimért időmet, olyan esztelen
sebességgel fogynak napjaim
– és szinte nesztelen.
Nincs mód arra, hogy megállítsam,
ezt a szédítő rohanást,
vagy akárcsak lefékezzem kicsit.
S itt kapaszkodtok mindannyian ti is
az élet kegyetlen körhintáján,
kicsivel előttem, vagy egy kicsit mögöttem:
majdnem mindegy, mert egyfele tartunk,
hisz végül mindünket magába szippant
rettenetes tüdejével az Idő.
Ellene mit se tehetünk: saját védelmünkre
sincs kellő erőnk, se kellő fegyverünk.
Hadba kelni a láthatatlan, a leküzdhetetlen
végzet ellen
nem tudunk és nem merünk.
Számunkra itt annyi marad mindössze,
hogy nézzük, amíg csak nézni tudjuk,
ezt a halálunkat ígérő rohanást.

Oslo, 2009-03-18.

Giczy János festményei fölé

(1933, festőművész, Sopron)

Azt a világot fested egyre még,
amelyik már rég nem is létezik,
azok arcát idézed fel,
akiké már rég porrá omolt
a temetőkert sírhalmaiban.
Elnézem képeiden hosszan
ezeket a nem-szép arcokat,
ezeket a gyönyörű arcokat,
az élet, a sors által összegyűrteket,
a hajsza s munka által megviselteket,
ahogy elnyűttségükben is tündökölnek.
Vajon ilyen szépek leszünk-e mi is
majd halálunkban?
Képeidről és képeid mögül
minha szüleim földszínűvé, csontszínűvé
vált arca nézne vissza rám,
mintha példáznák, hogy egy napon
mindünk arcát fehérre meszeli majd a halál.
Míg festményeid arról szólnak,
hogy ami neked fáj, valamiképpen
az fáj nekem is, festményeid
őreg, ódon templomai,
szárnyasoltárai,
zsúptetős, „kontyos” házai,
szentképarcú öregjei
idézik, tükrözik az én múltamat is,
mutatják, hol van a hazád,
s mutatják,
hol keressem
én is a hazám,
a hajdan-voltat, de mára elveszettet.
Festményeiden talán?

Oslo, 2009-03-09.

Mediterrán hajnal

Sütő András emlékére

Amikor a sárgából rózsaszínbe,
majd egyre vörösebbé vált az ég színe,
megjelenik a szomszédos ház tetején
az antenna rúdján egy karcsú, gyönyörű
fekete madár. A nevét nem ismerem.
Körvonala sötétén, pengeélesen
vésődik a háttér színeibe.

Aztán ülünk csak mereven, mozdulat nélkül
mindketten, s nézünk bele a gomolygó párákba,
mígcsak a tengerből tüzes kis ujjként
elő nem villan a nap, amire vártunk
kettesben itt, határán éjnek és nappalnak.

Madaram akkor mintegy felsikolt,
felröppen és szárnyal máris bele
a fénysugártól porló messzeségbe.

Vajon hány ilyen színektől tobzódó
mediterrán napkeltében lesz itt még részem?

Új halálhírt hoz szinte minden új nap,
újságoldalak, telefonok, levelek
halotti jelentésekkel vannak tele,
mik szíven ütnek, megsápasztanak,
s mintegy tudatják: közeleg
az én utolsó óráim is. Ám addig,
amíg lehet, maradni akarok
a rámaranyló fényben,
a földi szépség és a földi élet
bűvöletében,
várva együtt egy-egy fekete madárral
a tenger sodródó vizeiből
tüzelő újként előbukkanó fényre,

új napnyi új reményre,
egy napnyi haladékra.

Torrevieja 2006-10-01.

Búcsúzás északi kertemtől

Kertnyi hazám, te a Sarkcsillag alatti,
mit az Idő feneketlen vize
magába éppen most nyeldes el:
a Múltam voltál itt sokáig
évtizedeken át helyettesítve
gyerekkorom kertjét, a dunántúlit,
amit apámtól örökölttem volna, ha....
Hasonmását magam teremtettem meg itt,
s noha a föld itt sokkalta hűvösebb,
kertem mégis úgy búrjázott elő,
hogyan kerítésnél gyakran meg-megálltak
szomszédok is, meg idegenek is,
csodálni színeit és virulását.
Hat almafám volt s melléjük két szilvafám,
s cseresznyefám kertem legközepében,
s körül a napsütötte domboldalakon
egresek, málnák, áfonyák, ribizlik,
körbefonva zöld tiszafa-sövénnyel.
Nyírtam pázsitját, s naplementekor
az öntözőgép drágakövei
ragyogtak rám bokrokról-fákról.
A kert azonban egyre erősebb
dereket várt volna el s izmosabb karokat:
meg kellett hát tőle végül válnom,
s mint egykor Jézust Judás elárulta zacskó ezüstért,
árulóként túladtam én is egy marék euróért
két karommal teremtetett kertemen.
Hazátlanná ekkor váltam s ezzel igazán:
elszakadva kies norvég Atlantiszomtól.
Gyönyörű egykori kertem, te szép északi:
Immár Isten veled! Immár Isten veled!

Billingstad, 2009-04-04.

Temető a tengerél

Talán itt volna jó meghalni,
meghalni s ide temetkezni
az örök, meleg nap alá,
hogy ne kelljen fáznom a sírban.

Talán itt volna jó pihenni;
Dél meleg kövei alatt,
hol lassan aszalódna testem
az időtlenben semmivé.

Hallgatnám itt az örök zúgást,
a hullámtörés dőrejét,
mely zaj ugyan, de mint a csend,
mit *élve* se lehet megunni.

Ez lenne az én *öröklétem*:
ciprusok állnának sötéten
sírkövem körül, amiről
lekopna lassan a nevem.

Vágyaim magam mögött hagyva
hevernék itt az izzó napban
s álmodnék álomtalanul
a lassan szálló századokban.

Ez lenne igazi halál,
ahol síromra se talál
senki, aki a fönti fényben
fürödni e partokra jár.

Feküdnék csak a sziklasírban
a mediterrán kék azúrban,
hol nem lesz *tertia die*,
hogy föltámadhatnék az Úrban.

Torrevieja, 1991. november 6.

Elidegenedve önmagamtól

egy kirakat kristályosan tiszta
tükreben hirtelen megpillantom magam
s mintha nem is én lennék az
hanem egy idegen nézne vissza rám
a kirakat-tükörből
arcát is mintha először látnám életemben
s ugyanígy alakját is
idegen vagyok magamnak ebben a tükörben
idegennek tűnök itt magamnak is
az idegen utca idegen kirakat-tükörüvegében
talán mert körülöttem
idegen a beszéd is sőt még az is az
mit belőle megértek
ezen a fényekkel tele délelőttön
talán mert az újságáros
lapkínálata is ijesztően idegen
nem szólnak hozzám a stand egyéb lapjai sem
sem a plakátok sem az oldalnyi képek
mintha kiestem volna az időből
kiestem volna abból ami éppen végbemegy
a világban a körülvevő életben
s mintha mindezt első ízben látnám most
s mintha először ismerkednék azzal is
aki a kirakat üvegéről rám visszapillant
már-már elutasítón de mindenképpen
tartózkodón azt vélve talán
hogy én vagyok az oka s valamiképpen okozója is
ennek a furcsa elidegenésnek

Oslo, 2009-04-09

SULYOK Vince nyugdíjazott főkönyvtáros, Oslói Egyetemi Könyvtár, költő, író, műfordító. 1932. július 7-én a Győr melletti Ménfőn született, s egri főiskolásként vett részt a forradalomban, amiért 1957 februárjában el kellett hagynia az országot. Öt hónapos jugoszláviai internáltság után Norvégiában talált második hazájára. 1963-ban megszerezte a cand.philol.-cimet az oslói egyetemen. Költészetére nagy hatással van az északi táj mellett a spanyol világ, ahol az utolsó két évtizedben évente hónapokat töltött.

Fontosabb művei: *Rámdöntött világ* (versek, 1958), *Céltalan ég alatt* (versek, 1961), *Karácsonyi csillag* (Borisz Paszternak kései versei, Gömöri Györggyel, 1965), *Vikingek az Újvilágban* (Helge Ingstad régészeti könyve, 1972), *Det må bli lys* (Petőfi-versek, 1973), *Dikt i utval* (Illyés-versek, 1974), *Moderne ungarsk lyrikk* (1975), *Besøkeren* (Konrád: *A látogató* c. regénye, 1975), *Téli levél* (szerk./ford. 1976), *Hvisking i mørket* (Weöres-versek, 1977), *Lukten fra retterstedene* (Pilinszky-versek, 1978), *A város metafizikája* (Rolf Jacobsen versei, 1978), *Med rent hjerte* (József Attila-versek, 1980), *A cápák* (Jens Bjørneboe regénye, 1981), *Også dette er Europas stemme* (Csoóri- és Kányádi-versek, 1984), *Ungarns historie og kultur* (1994), *Fényörvény életünk* (versek, 1997), *Mennesker, grener* (Csoóri-versek, 1997), *Ellenfényben* (Peter R. Holm versei, 1999), *Tegnapodban élsz* (versek, 2002), *Idillország kéklő ege. Huszadik századi dán költők antológiája* (2002), *Jégcsapidő* (Jan Erik Vold versei, 2003), *Szegény ország* (versek, 2006).

A magyar irodalom skandináviai és a skandináv irodalom magyarországi megismertetése érdekében kifejtett munkásságáért egy sereg elismerésben és kitüntetésben részesült.

Művei internetes kiadása a következő címen tölthető le: http://www.federatio.org/mikes_bibl.html